

Ansambel Kõi
laulis kevade
alanuks

▶ Loe lk 4

O.T.T. –
Otse Tootjalt
Tarbijale

▶ Loe lk 5

Vallavolikogu
juht Andrus Raun
istub kodus

▶ Loe lk 6 - 7

Margit ja Jaan Tätte 100!

Neljapäeval jõudis Margit Tätte juubelinini ja esmaspäeval jõuab talle järele abikaasa Jaan. Ühist juubelit peetakse Vilsandil ja see kestab 30. märtsini.

Veljo Kuivjõgi

veljo@meiemaa.ee

Jaan Tätte sünnipäevast saavad aga osa kõik soovijad, sest suvel kutsub ta huvilisi loodusesse kuulama, "kuidas häälest ära Jaan laulab häälest ära kitarri".

Jaan Tätte isa ja vanem poeg on ka Jaanid ja kui esimene lapselaps, keda tänavu suvel oodata, peaks poisslaps tulema, saab temagi suure tõenäosusega nimeks Jaan. See samanimelajada on veelgi pikem, kuid järjepidevus vahepeal katkes. Jaani vanaisa nimi oli Oskar Aksel, aga enne teda oli Jaan.

Selle nädala Maalehest saime lugeda, et Jaan tahab ise teha ühe meremehekiristu või -kasti, kuhu paneb oma reisidelt kaasa toodud asjakesed ja peidab selle siis ära. Et ükskord oleks lastelastel suur leidmisrõõm. "Vaatavad, teevad kaane lahti, imestavad – äkki tulevad küsimagi? Ning siis arutavad omavahel, et vanaisa on suur meresõitja olnud ja käinud kaugetel maadel."

Kas paat Bibi, mille kunagi ise ehitasid, on veel alles?

On alles, aga seisab praegu, kiil taeva poole, kaldal. Mu poeg tegi sellega ümber Saaremaa reisi ja paat on ikka elus ja terve.

Millest see tuleb, et 50-aastaselt mehel pole veel öllekõhtu?

Pildil, mis tehtud 2012. aasta suvel, istuvad Jaan ja Margit oma kodumaja trepil.

FOTO: Priit Rauniste

Veidi on minul ikka ka. Saunas olen õllemees, muidu mitte.

On sul Vilsandil oma puutöököda, kus meremehekiristu teha?

On küll, töökojas on riithöövel, paksusmasin, lintsaag, saeraam ja kõikvõimalikud käsitööriistad.

Isa oli sul velsker, millest puutööoskus?

Vilsandi vajadus. Olin 25-aastane, kui hakkasin Vilsandile oma kodu rajama ja ma ei teadnud mitte midagi, kuidas see käib. Sugulane Juhan Saar näi-

tas esimese asjana ette, kuidas üks puu käib teise külge kinni ja nii ma olen iga suvega arenenud. Nüüd teen juba mööblit ja ukse-aknaid.

Kas pojad käivad ka seal-ses puutöökojas?

Jah, eriti vanem poeg Jaan. Tema on juba nikerdamiste ja peenikeste asjade poolest sees, teeb oma parmupilli karpe ega usukski, et minu poeg on need teinud. Väga peened asjad. Kunteril on ka lahtised käed.

Oled kolm kevade laulu loonud, kas sulle kui keva-

del sündinud mehele on see lemmikaastaag?

Jah. Koolipõlvest mäletan, kui klassi aknast hakkas soe kiir sisse paistma, siis muutus täiesti tähtsusetuks, mis õpetaja seal tahvli ees tegi. Vaatasin ainult sulavat lund ja ootas, millal saab jalgrattaga sõitma hakata ja sinililli korjama.

Aga siin Vilsandil tähendab kevad ikkagi suure pimedaja külma aja möödumist ja iga lind, kes juurde tuleb, teeb rõõmu. Kevad on suur ärkamisaeg, väga ilus ja tore.

Tänavu saab 10 aastat, kui

viimati teatris mängisid, Rita isana etenduses "Boob teab". Kas senised teatrisõbrad on asendunud merega seotud sõpradega?

Ei, ma mõtlen nende peale, kes mul teatris sõbrad olid. Väga tahaks nendega kokku saada ja natuke isegi igatsen neid sõpru. Aga tõesti, meri on toonud väga palju uusi ja toredaid sõpru, kellest paljud ka juubelile kohale tulevad.

Kas juubeli puhul teed kontsertturnee?

See ei olegi kontsertturnee,

mõtlesin, et kutsun inimesi lihtsalt sünnipäevale ja see ei näe kontserdi moodi välja. Kutsun inimesi loodusesse ja laulan nii kaua, kui inimestel tahtmist on.

Kas ka Vilsandil?

Vilsandile inimeste toomine ja äraviimine on niivõrd keeruline, see võtaks ülearu palju energiat ja seepärast me Vilsandil ei tee. Saaremaal tuleb ilmselt Põide linnamäel.

Aga Kaali järve veel?

Ei, sinna ma ei tüki enam, pärast olen jälle palju pahandust teinud.

Kuidas aga nüüd koos Margitiga juubeleid tähistate?

Me oleme ikka koos sünnipäevi pidanud. Seekord on nii, et neljapäeval, kevade alguse päeval ja Margiti sünnipäeval alustasime ja see kestab Vilsandil 30. märtsini välja. Kuna siit ei saa ju inimesed õhtul koju minna, siis ühed lähevad ja teised tulevad. Oma kakskümmend inimest saame oma koju kuidagimoodi magama panna küll.

Minu kolleeg ütles, et tahaks 50-selt pensionile minna ja 60-selt tööle tagasi tulla, siis jaksaks pensionärina elu nautida. Te Margitiga oletegi nagu pensionil juba?

Mind selline kodus olemine ei kummita, aga Margitit teeb vahel rahutuks, kui tunneb, et tal oleks inimestele rohkem anda, kui praegu võimalust on. Aga mina naudin. Kuulen sõpradelt, kes meil külas käivad, põhiliselt seda, kui tohutu kiire aeg neil on. Siis ma mõtlen, et mida see kiire aeg tähendab? Ma enam ei mäletagi seda ja naudin, et mul ei ole kiire.

Loe juhtkirja lk 2

Telli Meie Maa ja külasta Leedut!

Reisi hind 240 €

MEIE MAA VIIB 5 TELLIJAT 4-PÄEVASELE RINGREISILE LEETU!

1. Telli leht. Telli hiljemalt 31. märtsil Meie Maa soodushinnaga*, kolmeks kuuks **12,50 euroga**, või sõlmi e-arve püsivaks leping, mis teeb kolmekuulise tellimuse hinnaks vaid **10 eurot**. Nii osaledki loosimises!

2. Registreeru. Reisiloois osalevad kõik uued ja olemasolevad Meie Maa tellijad, kes annavad oma reisisoovist teada meiliaadressil eevi@meiemaa.ee või telefonidel 455 5783.

3. Võida. Auhinnareis toimub **26.-29. juunini**. Sisaldab bussitransporti, majutust hotellis koos hommikusöögiga, ekskursioone ning giide ja reisisaaja teenuseid.

Tellimuste vormistamine Meie Maa kuulutuste osakonnas Kuressaares, Komandandi 1, tel 455 5783. Kui soovid sõlmida e-arve püsivaks lepingut, võta kaasa ID-kaart ja arveldusarve number.

* Soodushind kehtib tellimiseks aadressidele, kus vähemalt 1 kuu pole Meie Maa käinud.

Meie Maa

AASTAST 1919

Õnne, Tätted!

Sel nädalavahetusel peavad on esimest juubelit kaks Tättet – Jaan ja tema naine Margit. Jaan kui maailmarändur ja laulumees, Margit kui koduhoidja ja elu mõtestaja. Ja mõlemad kui kunagised Vilsandi saarevahid.

Pidu peetaksegi Vilsandil ja õnneks on külalistel lootust saarele pääseda, sest meri on lahti ja paadid sõidavad. Suuremale rahvahulgale lubab Jaan suurema peo korraldada hiljem oma kontserte andes ja sedakorda mitte suurtel lavadel, vaid looduskaunites kohtades. Kindlasti on need etteasted paljude hulgas väga oodatud.

Tätted on meie maakonnas elades ikka kõneainet pakkunud, sest nad on aidanud korraldada Vilsandi päevi, kõnelenud elu võimalikkusest väikesaarel ning teistele eeskujuks saarele korraliku kodu üles ehitanud.

On ju täitsa tore, et meil on meie oma väikesaarel üks tore laulumees oma toreda kaasaga.

Õnne ja ikka häid mõtteid Vilsandi elu arendamiseks ning muidugi ei oleks midagi ka uute laulude ja lugude vastu. Küllap saareelu selleks inspiratsiooni annab.

22. märts 2014

Teised lehed

Kas mesinikud on muredega üksi jäetud?

Hiumaa mesinike õppe- ja teabepäeval tõdeti, et mesinikud on oma muredega üsna üksi jäetud ja tegutsevad igaüks oma parema äranägemise järgi.

Õppepäeva korraldaja, Eesti mesinike liidu (EML) liikme Uku Pihlaku sõnul on praegu mesinike kõige suurem mure mesilashaigused, aga ka mõistetamatult suur perede suremus, kuid toimuva põhjusi ei uurita ja mesinikud on oma muredega üksi jäetud

Pihlak kinnitas, et mesilashaiguste tõrjumise valdkond on äärmiselt alafinantseeritud. Näiteks Ameerika haudemädaniku (AHM) tuvastamiseks tuleb võtta meeproove, aga analüüsid on kallid. "Mesindusele nii ohtlik tõbi on saanud riigi hoolimatu suhtumise osaliseks," tõdes Pihlak. "Ja kui ka mesinik on hooletu või ebakompetentne, võib tema nakatunud mesila ohustada kogu ümbruskonna mesilaid."

Samas pole teada, kui palju Hiumaal ja Eestis üldse mesilaid ja mesinikke on. Kuigi kõik mesilad peaksid olema PRIA-s registreeritud, paraku see nii ei ole.

Kuni on rõõm, seni on rahu

Nende inimeste kõrval, kes on Eestist mujale tööd otsima läinud või samal põhjusel Eesti sees suurematesse keskustesse kolinud, on ka umbes 30 000 neid, kes elavad ühes, kuid töötavad hoopis teises Eesti paigas. Mõnel juhul lahutab tööd ja kodu enam kui pool sada kilomeetrit.

Tööränne, nagu seda nimetatakse, ei tunne valdade või maakondade piire. See sõltub muudest kriteeriumidest, millest peamine on tasakaal majandusliku toimetuleku ja peresuhete vahel. Kuni palk sõidukulud üles kaalub ja kuni pere ei kannata, on kõik hästi.

Ajal, mil haldusreform on muutunud teemaks, millest viisakamates seltskondades enam rääkida ei tihata, sest see kutsuks esile liiga palju pahameelt, on inimesed ise leidnud viisi olukorda lahendada. Eestis on piirkondi, kus elamine on luksus – see tähendab suuremaid väljaminekuid kui elamine linnades.

21.3.2014

Erki Evestus

Mitte üks, vaid mitu regionaalministrit

Neeme Suur

riigikogu liige, SDE

Uue koalitsiooni loomise käigus on täiesti põhjendatult kerkinud küsimus, miks küll ei ole valitsuses enam regionaalministrit. Kas regionaalpoliitika ei olegi enam Sotsiaaldemokraatliku Erakonna jaoks oluline? Valitsuse koosseisus toimunud muudatus värib kindlasti selgitust.

Olukord, kus regionaalarengut on peetud vaid ühe ministri mureks, ongi viinud Eesti sinna, kus meie riik praegu on – piirkondlik ebavõrdsus aina süveneb ning inimesed lahkuvad maalt kas suurematesse linnadesse või välismaale. Ehk mäletate veel regionaalminister Kiisleri väljaütlemist, et "mina teiste töösse ei sekku".

Nappis võimalusi

Nii tagasihoidliku suhtumisega paraku soovitud tulemust ei saavuta. Samuti tuleb tunnistada, et senisel regionaalministril olid väga napid võimalused ja hoovad, et tuua kas haridusse, transpordi alale või siis sotsiaalvaldkonda positiivseid muudatusi.

Need valdkonnad aga mõjutavad kõige rohkem elu võimalikkust väljaspool suurlinna. Just hea ühistransport tagab töökohtade kättesaadavuse ka kaugema nurga inimestele.

Just koolide, lasteaedade ja tervishoiuteenuste kättesaadavus moodustab olulise osa elukvaliteedist. Need ja veel paljud teised

küsimused ei ole aga regionaalministri haardeulatuses olnud. Midagi on olnud põhimõtteliselt valesti.

Kinnitan, et regionaalpoliitika on jätkuvalt üks Sotsiaaldemokraatliku Erakonna poliitika nurgakividest. Regionaalpoliitika osakaal valitsuse tegevuses peab suurenema, mitte vähenema. Nüüd võime öelda, et uues valitsuses ei saa olema mitte üks, vaid vähemalt kuus regionaalministrit.

Vaieldamatult hakkavad regionaalprobleemide lahendamise tegelema ka põllumajandusminister Ivari Padar, sotsiaalminister Helmen Kütt, haridusminister Jevgeni Ossinovski, majandusminister Urve Palo, justiitsminister Andres Anvelt ja meie erakonna esimees Sven Mikser, kelle päralt on kaitseministri portfelli.

“Regionaalpoliitika ei saa olla ühe mehe soolo, vaid see peab olema läbiv joon iga ministri tegemistes. Koordineeriv roll peaks olema peaministri kanda.

Ikka selleks, et inimesed jääksid maale elama, et kõikjal Eestis sünniks lapsi ja antaks head haridust ning rahvas ei peaks muretsema oma turvalisuse pärast.

Igal sotsiaaldemokraadist ministril tuleb kanda hoolt ka selle eest, et regionaalne tasakaal oleks tagatud.

Just ministeeriumide vastutusalade kaudu seisame me hea selle eest, et inimeste õigused oleksid kaitstud sõltumata nende elukohast ja et töökohad ning teenused oleksid kättesaadavad

igas Eestimaa nurgas. On ju tõhus sotsiaal- või hariduspoliitika kõige parem regionaalpoliitika. Loodame, et Reformierakond tuleb meile siin appi ja valitsuses töötavate regionaalministrite nimetamine pikeneb veelgi.

Regionaalpoliitika olgu iga ministri töö

Sotsiaaldemokraadid töid koalitsioonileppesse regionaalpoliitika mõiste koos nõudega, et iga riigi strateegiline dokument ja eelnõu peab sisaldama hinnangut ka regionaalsele arengule.

Regionaalpoliitika ei saa olla ühe mehe soolo, vaid see peab olema läbiv joon iga ministri tegemistes. Koordineeriv roll peaks aga olema otseselt peaministri kanda.

Mäletatavasti kuulus regionaalministri ametikoha kaotamine ka Isamaa ja Res Publica Liidu plaanide hulka. IRL-i poliitikutel sidusid regionaalministri tuleviku aga haldusreformi elluviimisega, pidades tema pea ainsaks ülesandeks uute vallapiiride joonistamist ehk amavalitsuste liitmist. Eesti avalikkus on pidanud paljude aastate jooksul pealt vaatama seda, kuidas haldusreformi protsessi ei saada mingigi edu.

Sotsiaaldemokraadid ei kahtle sisulise haldusreformi hädavajalikkuses, sellega tuleb kohe edasi minna. Kavandatavad muudatused on aga niivõrd olulised ja põhimõttelised, et nende eestkõnelejak ei saa olla keegi muu kui peaminister.

Aga kui peaks minema nii, et reformierakondlasest valitsusjuht seda ülesannet enda peale ei võta, siis sotsiaaldemokraatide hulgast valitud peaminister hakkab kindlasti haldusreformi vedama.

Tsitaadid

Vanglabuss lennujaama

Edgar Savisaarel oli lennujaamas kindlasti ebameeldiv. Hulk ajakirjanikke ümber, räägivad segiläbi ja küsivad asju, mis ammu meelest läinud. Nagu varem Siim Kallaselt, kel läks siiski paremini: otsekontaktist päästis raudaet, mis jättis teispoole trelle sattunud eurovolinikust küll unustamatu pildimaterjali.

On olukordi, kus ajakirjanikke vältida on raske. Ka vägistamises süüdistatud IMF-i eksjuht Dominique Strauss-Kahn paandas omal ajal, et teda kohtusse läbi reporterite summa viidi. Ent võib ka tsiviliseeritumalt. Pelglikud poliitikud võiksid tellida kinnise furgoonauto, mis nad otse lennujaama VIP-saali ukseni ja sealt ära kärutaks.

Krister Paris, ajakirjanik

Krimmi propaganda-võtted peagi ka siin

Viimase aja Ukraina-kajastus on Venemaal selgelt suunatud siseturule. Väljaspool Ukrainat vaevalt et keegi usub seda, mis seal saadetes – sh vestlussaated – tuleb. Sealt tulevaga negatiivismi hulk ületab loogilise vastuvõtu piiri. Ma ütlesin praegu, et käib tõlgenduste sõda. See interpretatsioonisõda oli küll juba ammu nähtav, aga et ta nii karmi ja järsu kuju võtab, oli raske ennustada.

Raul Rebane, meediakonsultant
Eesti Päevaleht, 21.3.2014

Meie Maa

5, 10 ja 15
AASTAT TAGASI

- Orissaare valla Simmo-Paavli piimakarjatalu peremees Janek Mägi alustas talupidamisega 1993. aastal ja ta on üks pioneeridest asendustaluniku töö juurutamisel. On ju puhkus kõigile vajalik, paljud piimakarja pidavad talunikud on just väsimuse ja tervise halvenemise tõttu pidanud lõpetama. Ametlikult jõustus asendusteenus siiski alles eelmise aasta novembrist, ehkki mais oli töötajate koolituskursus ja saadi ametlik litsents. (2009)

- Kuressaare Haigla Sihtasutuse arst-statistik Maie Õun, üks Saare maavalitsuse teeneteplaadi omanikke, on Kuressaare haiglas tohtritööd teinud üle 40 aasta. Maie Õun on töötanud jaoskonnarstina, keskhaigla polikliniku juhatajana ja peaarsti asetäitjana. Maie Õun on Leisist pärit ja sealkandis on perel ka maakodu. Maie Õun oli üliõpilasena sõudesportlane, akadeemilises sõudmises kaheksase paadi esisõitja. (2004)

- Maakonna maasikakasvatuse projekti koordinaatori Kati Nääliku sõnul võttis möödunud nädalal korraldatud maasikakasvatuse õppepäevadest osa ootamatult palju huvilisi – 120. Kevadeks on juba kuuskümmend maasikakasvatajat AS Marja-kasvatuse direktori Rein Peedori kaudu tellinud ligi 100 000 maasikataime "Senga-sengana" sordist, taime hinnaks üks kroon pluss käibemaks. (1999)

Meie Maa®

SAARE- ja MUHUMAA
PÄEVALEHT

PEATOIMETAJA Veiko Visnapuu

Väljaandja: OÜ Saaremaa Raadio Trükkija: Saarte Trükkikoda

Kaebuste korral ajalehe sisu kohta võite pöörduda
Pressinõukogusse, pn@eall.ee või tel 646 3363.Komandandi 1, 93802
Kuressaare, pk 247
e-post: mm@meiemaa.ee
www.meiemaa.ee faks 455 3130
Trükiarv 7200

UUDISED

Mehis Tulk (uudistejuht)
Ahto Jakson
Anneli Tarkmeel
Aldo Maksimov
Heli Salong
Veljo Kuivjõgi
Vilma Rauniste
Ants Tasa
Ene Kallas
Gunnar Usin
Valmar VoolaidMAJANDUS
MAAELU
ELURATAS
KULTUUR
SPORT
FOTOGRAAFmehis@meiemaa.ee
ahto@meiemaa.ee
anneli@meiemaa.ee
aldo@meiemaa.ee
heli@meiemaa.ee
veljo@meiemaa.ee
vilma@meiemaa.ee
ants@meiemaa.ee
ene@meiemaa.ee
sport@meiemaa.ee
valmar@meiemaa.eetel 455 6064
tel 666 1897
tel 666 1895
tel 666 1893
tel 455 4800
tel 455 0585
tel 455 0589
tel 455 3130
tel 666 1895
tel 666 1898
tel 518 8274

TEOSTUSGRUPP

ERIK TÜR
REKLAAM
Helen Rauk
Eevi Laanemaa
Estä Räämeterik@meiemaa.ee
helen@meiemaa.ee
eevi@meiemaa.ee
kuulut@meiemaa.ee

KUULUTUSED

KOJUKANDE PROBLEEMID tel 453 3365. Tellimusi võtavad vastu kõik postkontorid üle Eesti; tellimusi välismaale võtab vastu toimetuse.

Toimetusel on õigus kirju ja kaastöid toimetada ning lühendada nende selguse huvides. Kõik ajalehes Meie Maa ja tema lisades avaldatud artiklid on autoriõigusega kaitstud teosed ning nende reprodutseerimine, levitamine ja edastamine mis tahes kujul on ilma OÜ Saaremaa Raadio kirjaliku nõusolekuta keelatud.

Kohus rahuldab erakliiniku Hanvar kaebuse osaliselt

Tallinna halduskohus jättis oma eilse otsusega enamuse erakliiniku Hanvar kaebusest rahuldamata.

Küll aga tunnistas kohus õigusvastaseks haigekassa juhatuse 8. jaanuari otsuse põhjendavas osas kaalutluste märkimata jätmise, miks otsustati jätta välja kuulutamata valik ambulatoorse üldkirurgia ja päevakirurgia kohta Saare maakonnas.

AS Hanvar loobus kaebuse sellest osast, milles varem palus tühistada haigekassa juhatuse otsuse, millega jäeti välja kuulutamata ambulatoorse günekoloogia valik maakonnas. Ühtlasi soovis Hanvar kohustada kohtu kaudu haigekassat otsustama uuesti ambulatoorse günekoloogia valiku väljakuulutamist. Ka selles osas lõpetas kohus Hanvari loobumise tõttu menetluse.

Kohus jättis rahuldamata Hanvari kaebuse, milles

Hanvar palus tühistada haigekassa ja Kuressaare haigla vahel 4. veebruaril sõlmitud ravi rahastamise leping günekoloogia päevaravi ning üldkirurgia ambulatoorse päevaravi kohta. Kohtuotsuse peale võivad pooled esitada apellatsioonkaebuse Tallinna ringkonnakohtule hiljemalt 21. aprillil.

Hanvar pöördus kohtusse pärast seda, kui haigekassa juhatuse otsustas, et ei eralda alates aprillist erakliinikule Hanvar günekoloogia ja kirurgia päevaravi jaoks raha, sest Kuressaare haigla katvat nendel arstierialadel kogu Saaremaa elanike vajaduse. Haigekassa juhatuse märkis oma 8. jaanuari otsuses, et valikute tegemisel teenuse osutamise kohtade määramisel lähtutakse muu hulgas teravishoiuteenuste geograafilise kättesaadavuse põhimõttest.

MM

Tubli Saaremaa naine takistas joobes juhtimist

15. märtsil helistas Lümända vallast politseile naine, kes teatas võimalikust joobes juhist. Natuke hiljem märkas ta sama autot Kihelkonnal ja võttis uuesti politseiga ühendust.

Politseile helistanud naine andis teada joobekahtlusega juhist, kes seltskonnaga sõitma läks, Lümända vallast. Naine ise pidi edasi Kihelkonnale minema ning sinna jõudes nägi ta sama autot ja seltskonda kaupluse ees. Ta andis sellestki politseile teada.

Politseile helistanud naine

andis teada, et tal õnnestus kätte saada ka auto võtmed ning edasist sõitmist sel moel takistada. Peagi saabus politseipatrull ning naine andis auto võtmed politseile üle.

Politsei toimetas kolm meest politseijaoskonda kainenema ning nende suhtes alustati väärteomenetlust.

Kuressaare konstaablijaoskonna piirkonnavanem Aare Allik seadis sellise otsustava sekkumise ja käitumise teistele eeskuju vääriliseks.

MM

Saarlane Sky Plusi eurosaadiku kampaanias

Raadio Sky Plus otsib inimest, keda saata Euroopa parlamenti ja selleks palusid nad oma kuulajatel saata "Hommikuprogrammide" soovivaldusi.

Selle põhjal valiti välja esimesed kümme ja teiste hulgas oli ka Saaremaa lihatööstuse finantsjuht Marek Raud.

"Need kümme edasipääsenut valiti välja kaaskirja ehk motivatsioonikirja põhjal ja kuna mul on alati olnud väike soov maailma asjades kaasa rääkida, siis ma ei läinud nalja tegema," ütles Raud.

Kõik kümme on korra juba

eetris ka sõna saanud, aga tõsiselt rebimiseks läheb järgmisel nädalal, kui žürii valib välja viis finalist.

Siis algab tõsine valimisvõitlus – intervjuud otse eetris, debatid jne. 24. märtsist alates oodatakse kõiki kuulajaid viie finalist poolt hääletama ning võitja selgub 7. aprillil.

Seejärel esitab Sky Plus võitja ametlikuks üksikkandidaadiks ning korraldab talle valimiskampaania. Tõde selgub 25. mail, kui on valimiste päev.

Heli Salong

See Kaali kraatri vaade on tehtud multikopteri küljes asuva kaameraga.

FOTO: Hiiumaa modeliklubi

Hiidlaste multikopter pildistas Saaremaad

Hiiumaa modeliklubi liikmed käisid Saaremaal ja seda kahel põhjusel – koostööd pakkumas ja pildistamas.

Heli Salong

heli@meiemaa.ee

"Kohtusime Kuressaare noortekeskuse juhi Taniel Varese-ga, sest neil on ka plaan hakata tegelema mudellennundusega. Meil on selline klubi käima veetud ja paljud küsivad meie käest nõu, kuidas alustada," selgitas Hiiumaa modeliklubi

juhataja Andres Laanejõe.

Hiidlasi kuulub oma klubisse juba üle 60 ja neid võiks juhataja sõnul veel rohkemgi olla.

"Lisaks arutelule noortekeskuses lasime samal ajal õhku multikopteri, mille küljes oli kaamera, ja pildistame Saaremaa erinevaid paiku," lisas

Laanejõe.

Selline komme on klubi liikmetel ikka, et kui kuskil käiakse, siis ka pilti tehakse. "Meil on nii, et üks juhib ja teine näeb seda pilti kohe reaalselt. Nii saame sättida pilti oma äranägemise järgi," täpsustas Laanejõe.

Kogu Hiiumaa ei ole klubi liikmetel veel ära pildistatud, aga mais tuleb näitus ja selle tarvis teevad nad pilte ka inimeste poolt soovitud kohtadest, sest tihti on inimestel soov mõnda kohta "ülevalt

vaadata".

"Saaremaal võiks sama-suguse näituse teha ja kui noortekeskus mudellennundusega tegelema hakkaks, oleks väga tore," rõõmustas hiidlaste juht.

Laanejõe sõnul kardavad paljud, et taoline tehnika on kallis, aga tegelikult saavat teha algust väiksemate vahenditega.

Aprillis tulevad Hiiumaa modeliklubi liikmed taas Saaremaale ja teevad siin ühe õppepäeva.

Suvine valvelasteaed on Tuulte Roosis

Tänavu suvel on 25. juunist 10. augustini Kuressaare linna valvelasteaed Tuulte Roosis. Lapsevanematel on võimalik koha kasutamiseks avaldusi esitada kuni 19. maini.

Avalduse esitamiseks on kaks moodust – elektrooniliselt või paberikandjal. Pa-

berkandjal avaldus tuleb viia linnavalitsusse või oma lapse lasteaeda.

Valvelasteaia kohatasu on 31,95 € ja seda olenemata kasutatud päevade arvust. Summa tuleb tasuda arve alusel hiljemalt 20. juuniks. Samaks tähtjaks tuleb tasuda ettemak-

suna 50% toidurahast vastavalt avalduses märgitud valvelasteaia kasutamise perioodile.

Ettemaksuna tasutud toiduraha osas tehakse tagasiarvestus juhul, kui lapsevanem on teavitanud lasteaiakoha mittekasutamisest vähemalt kolm tööpäeva ette. Õppekulu

tasu osas tagasiarvestust ei tehta.

Valvelasteaed töötab 25. juunist 10. augustini esmaspäevast reedeni kell 7.30–18. Pargi, Rohu, Ristiku ja Ida-Niidu lasteaed on sel ajavahemikul kollektiivpuhkusel.

MM

Teele Adamson võitis teenindajate konkursi

Swedbanki Kuressaare kontori erakliendikonsultant Teele Adamson võitis neljapäeval Tallinnas Coca-Cola Plazas toimunud Eesti teiste piirkondade "Parima teenindaja 2014" konkursi finaalses esikohas ja asub vähem kui kahe nädala pärast võistlema Eesti parima klienditeenindaja tiitlile.

"Olin üllatunud. Mulle tuli võit täieliku šokina. Pisarad hakkasid voolama," vahendas Adamson oma emotsioone pärast autasustamist. "Teadsin, et mul on kaks suuremat konkurenti, kellel samuti tugevad küljed. Kui teine ja kolmas koht välja kuulutati, mõtlesin, et ei tea, kes selle esikoha võiks saada," rääkis Adamson, kes ei läinud enda sõnul

Swedbanki erakliendikonsultant Teele Adamson.

FOTO: Urmas Kõiv

võistlema kindla eesmärgiga võita ja arvas, et kui neljandaks tuleb, on hästi läinud. "Tahtsin nautida seda päeva, sest mulle meeldib esineda," lisas ta.

Konkursi žürii liige, 2004. aastal Eesti parima teenindaja konkursi võitnud Külli Suga tõi Teele Adamsoni tugevusena välja tema vahetu loomulikkuse, julguse ja loovuse. Samuti kiitis ta saarlanna head huumorimeelt, millega on vahel väga lihtne alt minna. "Teele suutis kliendiga kiirelt kaasa minna ning oma lõbususega kliendi pahameele rahustada," märkis Suga.

Eesti teiste piirkondade parima teenindaja konkursil osales kokku 55 teenindajat, kellest lõppvooru jõudis 22. Konkursi

eelvoorud toimusid 4.–7. märtsini internetis, kus lahendati erinevaid teenindussituatsioone. Finaali jõudmiseks tuli veel edukalt vastata 15 küsimusele, mis puudutasid tarbijakaitseaspekte.

Esimese ülesandena tuli mõelda välja ja lahendada olukord, kus klient soovis lõpetada tähtajalist lepingut. Samuti kiitis ta saarlanna head huumorimeelt, millega on vahel väga lihtne alt minna. "Teele suutis kliendiga kiirelt kaasa minna ning oma lõbususega kliendi pahameele rahustada," märkis Suga.

Kui esimene ülesanne oli võistlejatele veebivoorust tuttav, siis teine, teenindaja keh-testamiskust proovile panev situatsioon anti kohapeal. "Ma

olin käsitööpöoes müüja. Minu juurde tuli veidi švipsis mees, kes ostis mitu kotitait villaseid tooteid ja pillas rahakoti laiali. Aitasin selle sisu kokku korjata. Ärritunud abikaasa süüdistas mind mehe oleku ärakasutamises ja talle trani müümises ning rahakotis soorimises," kirjeldas Adamson juhtumit.

Ta rahustas naist, pakkus kohvi ja tegi ettepaneku ostetud tooted lähedastele jõuluringiks teha. Lisaks andis ostjale peale kauba villased sokid. "Üritasin asja võtta huumoriga. Peaasi, et klient jääb lõpuks rahule," leidis Adamson.

Swedbanki Kuressaare kontoris tal nii bravuurikat klienti ette pole tulnud, kuid Tallin-

nas töötades oli see tavaline. "Pealinnas on elutempo kiire ja inimesed närvilisemad. Kui nad ei saa kohe seda, mida tahavad, tekivadki konfliktid," rääkis Adamson. Ta töötas pärast Tallinna tehnikaülikooli majanduse eriala lõpetamist esimesed kaks aastat pealinnas Swedbanki Kawe kontoris, mis aga suleti. Kuressaare kontoris täitub neilul esimene aasta.

Tartu, Tallinna, Eesti teiste piirkondade ning Tallinna "Parim turistide teenindaja" konkursi kolm paremat, kokku 12 teenindajat, asuvad 3. aprillil Tallinnas Euroopa hotellis võistlema Eesti parima teenindaja tiitlile.

Ahto Jakson

Saarlased Tartu loodusmaja talveaias (vasakult): Lisanna Lee Leiman, Helena Ellermäe, Merlin Mänd, Gerda Nelis, Rebecca Lember, Diana Ley, Diana Alt, Elo Nõmm, Kirsti Kask, ees Karl Hendrik Tamkivi.

FOTO: Inge Vahter

Saarlased parimate keskkonnauurijate seas

Läinud nädalal toimunud üle-eestilisel keskkonnavalaste uurimistööde konkursil esitleti 20 parema hulgas tervelt kaheksat tööd, mille olid koostanud Saare maakonna õpilased.

Gerda Nelis
mm@meiema.ee

Alates 2009. aastast toimuvat konkurssi korraldab Tartu keskkonnavalastuse keskus koostöös haridus- ja teadusministeeriumiga. Tänavu laekus konkursile ligi 50 uurimistööd.

Retsensentide hinnangute põhjal kutsuti 13. märtsil Tartu loodusmajas toimunud konverentsile oma töid esitlema 10 parema põhikooli ja 10 parema

gümnaasiumi vanuseastme uurimistöö autorid.

Saarlaste tulemused 5.–7. klassi arvestuses

I koht Karl Hendrik Tamkivi (Saaremaa ühisgümnaasiumi 7. kl) tööga "Ohud lindude sügisrändel: akendes lendumisest", juhendaja Inge Vahter. II koht Mariliis Albert (Saaremaa ühisgümnaasiumi 5. kl) tööga "Pärandkultuuriväärtused Saaremaal Pihlta vallas

Sutu külas ja selle lähedal", juhendajad Inge Vahter ja Meelis Albert, lisaks pälvib eripreemia Eestimaa Looduse Fondilt.

III koht Lisanna Lee Leiman (Saaremaa ühisgümnaasiumi 6. kl) tööga "Nurmkana (*Perdix Perdix*) bioloogiast ja levikust", juhendaja Inge Vahter.

IV koht Diana Alt ja Elo Nõmm (Saaremaa ühisgümnaasiumi 7. kl) tööga "Ilves (*Lynx Lynx*): bioloogiline ülevaade ja levikust Saaremaal", juhendaja Inge Vahter.

V koht Rebecca Lember ja Diana Ley (Kuressaare gümnaasiumi 6. kl) tööga "Peterselli kasvatamise võimalused tubastes tingimustes", juhendaja Sirje Kereme, lisaks pälv

visid retsensentidele aianduse eripreemia.

8.–9. klassi arvestuses

II koht Merlin Mänd ja Helena Ellermäe (Aste põhikooli 9. kl) tööga "Kaarma valla kaevude veekvaliteet", juhendaja Ülle Soom, lisaks pälvivad keskkonnaameti veeuringute eripreemia.

10.–12. klassi arvestuses

6. koht Gerda Nelis (Saaremaa ühisgümnaasiumi 12. kl) tööga "Mudaravi Saaremaal ja dr Helvi Koppeli roll selle edendamisel", juhendaja Inge Vahter.

7. koht Kirsti Kask (Kuressaare gümnaasiumi 10. kl) tööga "Moe mõju tervisele ja inimeste teadlikkuse sellest", juhendaja Sirje Kereme.

Ansambel Küi laulis kevade alanuks

Neljapäeval ehk kevade alguse päeval kutsus Sõrve pärimusmuusikaansambel Küi inimesed kokku Anseküla Teelistemajja.

Kohale tuli vaat et sama palju rahvast kui maja avamisel ning nii perekesket ja mõnust õhkkonda kui sel kontserdil ei kohta just sageli. Kuid üllatused ongi sellepärast üllatused, et neid ei oska oodata.

Kogu õhtu, mis algas täpselt kevade alguse minutil 18.57, oli täis vanemat ja väheke uumat rahvalaulu kõikvõimalikes seadetes ja töötlustes ning ansambli liikmete omavahelist muhedat suhtlemist. Küid on nimetatud modernse pärimusmuusika lipulaevaks ja oma võimekust ning professionaalsust kinnitasid nad iga looga. Kuulda sai isegi ökoräppi.

Viiul, vilepill, parmupill, karuperseviul, hülgelõualuupill, kirvepill, trummid – see

Ansambel Küi laulmas kevade alguse kontserdil uumat rahvalaulu "Transvaal". Vasakult: Mari Lepik, Oliver Parrest, Egon Sepp ja Margus Lepik.

FOTO: Anneli Tarkmeel

on vaid osa pille, millel mängiti, aga ega see loetelu üksi midagi veel anna, seda kõike peab oma silmaga nägema. Igatahes publik nautis südamest ja õhtul poole kümne

ajal külamajast ööpimedusse lahkudes ei suutnud justkui uskuda, et kuskil väikeses Ansekülas võid saada sellise elamuse, mis annab silmad ette suurlinnade tegijatele.

On see asjade juhuslik kokkusattumus või tõeline ettemääratus, et selline ansambel just Sõrves koos käib, jääb teadmata.

Heli Salong

EESTI

Parts: reisijana ma kuulaksin pigem Estonian Airi juhatust

Majandus- ja kommunikatsiooniminister **Juhan Parts** sõnul kuulaks ta pigem Estonian Airi juhtkonna seisukohta, et ettevõtte pärast muresemiseks põhjust ei ole.

"Reisijana ma pigem kuulaksin ettevõtte juhtkonna seisukohta. Samas ma omalt poolt tahaksin teha kõik selleks, et uus valitsus saaks kiiresti tööle asuda ja efektiivselt jätkata erinevaid ülesandeid, mistõttu ma väldiksin ühe või teise isiku väljaütlemistele hinnangute andmist," ütles Parts BNS-ile.

Uues koalitsioonis taristu- ja majandusministriks saav Urve Palo ütles reedel Äripäevale, et seitsme aastaga on lennufirma jõudnud pankroti äärel ning praegu oodatakse Euroopa Komisjoni teadet, kas vahepeal antud riigiabi oli seaduslik või mitte.

IRL-i fraktsioon ei toeta samasooliste paaride kooselu registreerimist

Isamaa ja Res Publica Liidu (IRL) riigikogu fraktsioon ei toeta seaduseelnõu, millega soovitakse seaduslikult reguleerida nii eri soost kui samasooliste paaride kooselu.

IRL-i fraktsioon on arvamisel, et abielu institutsioon on parim viis mehe ja naise vahelise kooselu registreerimiseks ning ei ole õige hakata tekitama selle kõrvale poolikuid lahendusi, teatas erakonna pressiesindaja BNS-ile. "Praegu puudub vajadus täiendavalt reguleerida kooselu, kuna praktiliselt kõik valdkonnad on juba olemasolevates seadustes õiguslikult reguleeritud," seisab erakonna teates.

IRL-i fraktsioon juhib ka tähelepanu, et ükski erakond ei tõstatanud eelmistel riigikogu valimistel olulise küsimusena samasooliste paaride kooselu ega nende lapsendamise õiguse temaatikat, mistõttu ei ole valijate suhtes aus nii põhimõttelist küsimust puudutavat eelnõu riigikogus menetleda enne järgmisi riigikogu valimisi.

Kallas ja Samost nimetasid europarlamenti valimise teemana julgeolekut

Euroopa Parlamenti kandideerivad **Kaja Kallas** ja **Anvar Samost** nimetasid eelseisvate valimiste ühe põhitemaana julgeolekut, millele on esile toonud Ukraina kriis.

Eile poliitika ja Euroopa tuleviku üle väidelnud Isamaa ja Res Publica Liitu kuuluv Samost ja Reformierakonda kuuluv Kaja Kallas nimetasid olulise teemana ka majanduse arengut ning konkurentsivõimet. Samosti sõnul võiksid Euroopa Parlamendi valimised olla see koht, kus otsitakse Eesti jaoks uut suurt eesmärki ja arutletakse, kuidas ja kuhu Eesti peaks edasi liikuma.

Kaja Kallas ütles, et kuus Eestist Euroopa Parlamenti valitavat saadikut on kõige kõrgemal tasemel Eesti esindajad Euroopas ja väga olulise mandaadiga. Samost lisas, et Euroopa Parlamendi saadikul on oluline roll esindada valijate soovi Euroopas ja samal ajal ka Eestis.

MAAILM

Putin: Venemaa ei kehtesta USA-le täiendavaid sanktsioone

Vene president **Vladimir Putin** ütles eile, et Moskva hoiab esialgu USA sanktsioonidele omapoolsete täiendavate karistusmeetmetega vastamast.

"Teate, nii esimesel juhul – Ameerika sanktsioonide – ja teisel juhul – Ukrainaga viisarežiimi kehtestamise puhul – peaksime me minu arvates esialgu omapoolsetest sammudest hoiduma," ütles Putin Venemaa julgeolekunõukogu kohtumisel.

USA president Barack Obama laiendas neljapäeval nende Vene ametnike, isikute ja pankade ringi, kelle suhtes rakendatakse sanktsioone. Sanktsioneeritavate nimekirja lisati 20 seadusandjat ja kõrget valitsusametnikku. Varem oli Washington kehtestanud sanktsioonid üheteistkümnele Vene kodanikule.

Venemaa reageeris omapoolsete sanktsioonidega üheksa USA kõrge ametniku ja poliitiku suhtes.

EL hakkab vähendama energiasõltuvust Venemaast

Euroopa Liidu (EL) liidrid otsustasid eile astuda jõulisemaid samme liidu energiasõltuvuse vähendamiseks Venemaast.

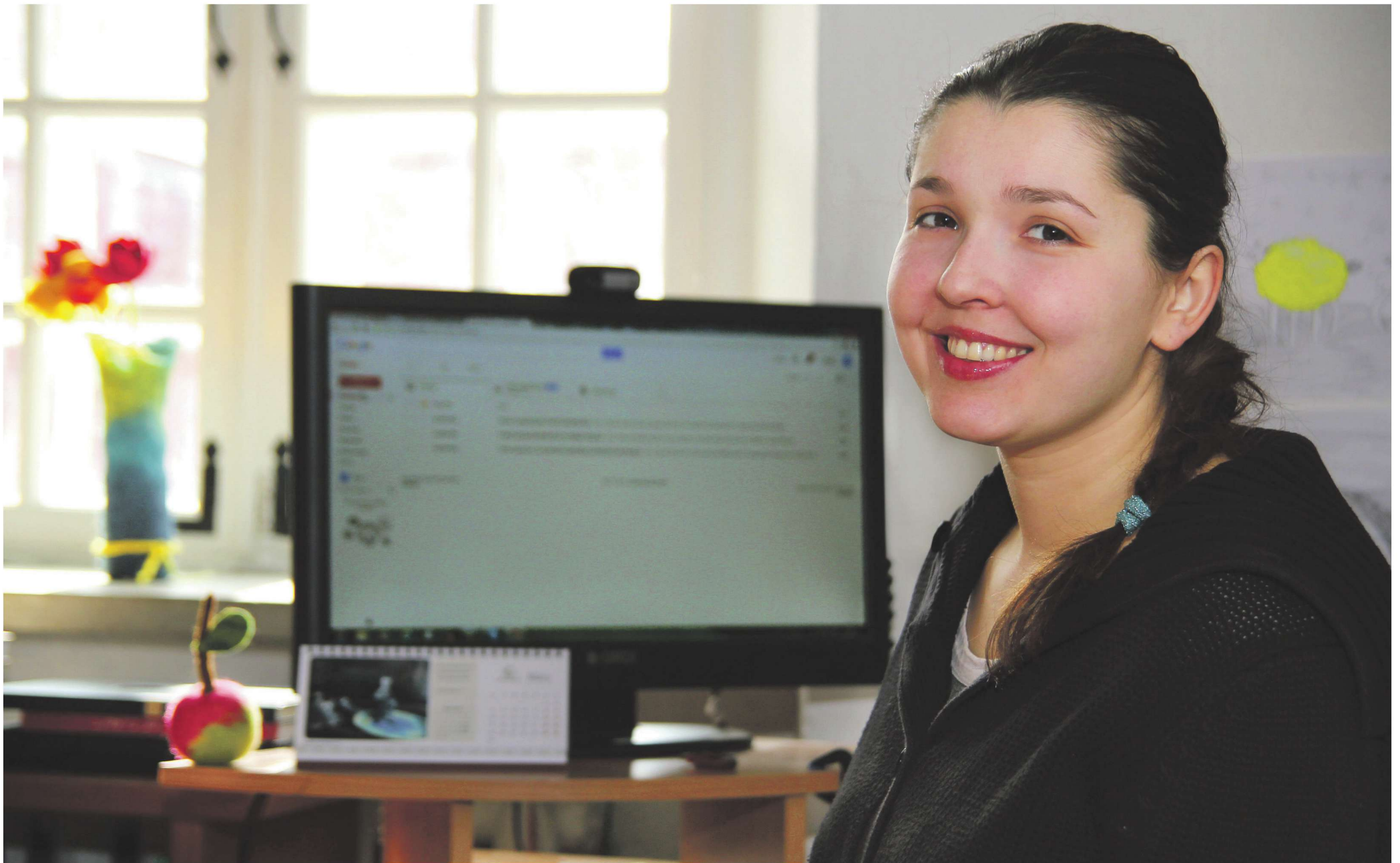
EL-i presidendi **Herman Van Rompuy** sõnul otsustasid 28 liikmesriigi liidrid Euroopa Ülemkogul, et panevad oma järgmisel tippkohtumisel juunis paika liidu energiasõltuvuse uue raamistiku.

"Üheks oluliseks teemaks oli [ülemkogul] meie energiasõltuvuse vähendamine, eriti just Venemaast," lausus Van Rompuy pressikonverentsil.

"Kui me praegu ei tegutse, oleme 2035. aastaks 80 protsendi osas oma tarbitavast naftast ja gaasist sõltuvad," hoiatas EL-i president.

Kavandatavate meetmete hulgas on energiaallikate mitmekesistamine kohalike ressursside varal, kasutades selleks nii taastuvaid energiaressursse kui ka tuumaenergiat, ning tarnevõrgustiku arendamine nii liidu piires kui ka kolmandate riikidega.

BNS

Ettevõetu õnnestumise nimel teeb andmekogumise tööd Saaremaa Turundusühingu töötaja Maria Arnus-Kaasik.

FOTO: Alar Allas

Otse Tootjalt Tarbijale

Üks põhjus, miks mahetooteid suhteliselt vähe tarbitakse, on selle tunduvalt kõrgem hind. Väiksema saagikuse tõttu on see paratamatu, kuna kasvu soodustavaid kunstlikke vahendeid mahetootjad kasutada ei tohi.

Vilma Rauniste

vilma@meiemaa.ee

Kuid antud teema ei puuduta üksnes mahetootmist-tarbitamist, vaid kohalikku talutoidu tootmist üldiselt. Seda mõlema poole huve silmas pidades.

O.T.T-i käivitamine on tänuväärt ettevõtmine, suurendamaks kohaliku toidu tarbitamist. See võimaldab tootjail enam toota ja majanduslikult edukam olla, tarbijail aga kohalikku tervislikku toitu märksa odavamalt ja mugavamalt kätte saada.

Koplimäe mahetalu peremehe **Olev Müür**i sõnul on tootja ja tarbija otsekontakti korral toodang tarbijale umbes 40% odavam. See oleneb muidugi ka tooteliigist ja konkreetsest kauplusest. "Eks me ikka võtame sellest käivitatavast O.T.T-ist osa. Kuigi aktiivsemad ostjad on ise meid üles leidnud ja viime neile juba praegu tellitu koju. Aga toodangumahud suurenevad sellega kindlasti," rääkis **Olev Müür**.

"Tundub küll, et nõudlus on kasvanud, meil on üsna kõvasti tööd, et kõik soovid saaks rahuldatud ja endale ka jääks."

Olev nimetas selleks kahet võimalikku teed: haka-

ta kasutama palgatööjõudu või täiustada masinaid. "Sest praegu on mul veel üsna palju käsitsitööd.

Hiljuti õnnestus saada üks vana kruubimasin, minu isa putitas selle üles. Nüüd on võimalus ka kruupi teha, sh speltakruupi, mis on uus tootegrupp. Marju käis hiljuti Weltfestil gluteenivaba tatrалеiva tegemist õpetamas. Huvilisi oli olnud palju."

"Tootjate taha asi ilmselt ei jää, seega olulisim on tõepoolest tarbijate teavitamine ja nende soovide teadasaamine.

Saaremaa talupidajate liidu esimees **Jaan Kiider** tõi esile ettevõtmise olulisust tarbijate endi seisukohast lähtuvalt. Ta oli aga veidi skeptiline selle koheses õnnestumises, kuna suuremal osal saarlastel on endal aiamaa olemas. "Kas saadakse kokku vajalik regulaarne tarbijatering, et oleks võimalik asi käivitada?"

Vähemalt 50 püsitarbijat peaks olema, et see teoks teha. Seepärast on tarbija teavita-

Mis on O.T.T.?

O.T.T. ehk Otse Tootjalt Tarbijale on toiduvõrgustik, mille abil saavad kohalikud tootjad oma toidu- ja muud kaupa müüa otse ostjale, ilma poe vahendusega. Tarbijad saavad kohaliku toidu tuntud kasvatajailt. Eestis töötab O.T.T.-süsteem Kuusalus, Raasikul, Viljandis, Nõmmel, eelmisel aastal lisandusid Läänemaa ja Haapsalu. O.T.T. on populaarne Prantsusmaal.

mine praegu väga vajalik ja ülioluline. Suurtes linnades ja nende ümbruses on korraldamine palju lihtsam.

Tegelikult peaks see olema tarbijate enda algatus, nad peaksid selle nimel, et saada kohalikku kindla taustaga värsket saadust, ise rohkem tööd tegema," rääkis talunike eestkõneleja ja Riido mahetalu pidav Jaan Kiider.

"Piimaga on seda raskem teha, sest kauplustes on mahe pudelipiim külmkambris saadaval. Juhul, kui on suurema koguse (näiteks 3 l) soovijaid, tuleb see kõne alla, aga see selgub tarbijate soovide registreerimisel. Kindlasti peab tarbija tellitud kauba osas tegema ettemakse, muidu võib juhtuda, et tootjad tulevad kohale, aga tellitud kaubale järele ei tulda." Ka teistes piirkondades olevat see samamoodi korraldatud.

Olgu märgitud, et tootjalt

otse tarbijale projekti "Virtuaalse müügikeskuse loomine, toidutoodete kataloogi valmistamine ja selle tutvustamine" algataja oli Saaremaa talupidajate liit ja projektijuht Jaan Kiider.

Projektist

Projekti osapooli on kolm: 69-liikmeline Saaremaa talupidajate liit, mis ühendab talupidajaid Saare- ja Muhemaal, 28-liikmeline Saare Mahe, mis ühendab mahetootjaid, -töötajaid ja -edendajaid, ning 30-liikmeline Saaremaa Turundusühing, mis ühendab kolme sektori väikeettevõtjaid – kohaliku toidu, käsitöö ja turismiteenuste pakkujaid.

Projekti eesmärk on soodustada kolme mittetulundusühingu liikmete majandustegevust, suurendada toodete müüki ühisturustamise kaudu, lihtsustada kohaliku toidu kättesaadavust kõigile tarbijatele, sh toitlustusettevõtetele, jaekaubandusettevõtetele, koolidele/lasteadelele nii Saaremaal kui mandril. Ning luua virtuaalne müügikanal.

Infohaldaja roll on Saaremaa Turundusühingu töötajal **Maria Arnus-Kaasikul**, kellel on käsil info kogumine tootjate poolt pakutavate saaduste ja tarbijate ostusoovide kohta. Selle info põhjal valmib toodete kataloog.

Maria ütles, et esialgu on see suunatud ühendusse kuuluvatele tootjatele, kuid kes keelab teistel liituda. "Tootjad on registreerinud ligi sada toodet, ühe tootja kohta keski-

selt seitse saadust. Pakutakse liha, sh lambaliha, kanamune, tee- ja maitsetaimi, hoidiseid, naturalseid äädikaid, õlised, kartulit, porgandit jm.

Ka mõned tarbijad on oma soovide juba teatanud. Enam tuntakse praegu huvi varase kartuli seemne vastu, aga ka munade ja maheporgandi vastu," loetles Maria Arnus-Kaasik.

Maria lisas, et eesmärk on leida ka kindel koht, parkla vm, kus tootjad ja tarbijad kokkulepitul päeval ja kellajal kokku saavad, nädalas kord või kaks, või üle nädala. See oleneb samuti tarbijaist. Koht peab kindlasti olema linnas, aga seda kokkulepet veel ei ole.

Karen Allas turundusühingust pidas sobivaimaks Kuressaare turuplatsi. "Praegu seal autodele parkimisvõimalust küll ei ole, aga miks peaksid seal olema tühjalt seisvad putkad?"

Turuplats tuleks neist vabastada, meie turul peaks olema koht oma talunikele. Me oleme otseturustamiseks palju propagandand teinud koolides ja lasteadeades, et nad võtaksid lastele tervislikku kohalikku toitu," rääkis Karen Allas.

Tootjate taha asi ilmselt ei jää, seega olulisim on tõepoolest tarbijate teavitamine ja nende soovide teadasaamine. Maria lisas, et neil on plaanis teha selleks ka tarbijate virtuaalne talutoiduklubi. "Kõigil peab olema võimalus oma soov välja öelda ja meie aitame kaasa, et tootjad sellest teada saaksid ning soovitud tooteid kasvataksid."

O.T.T-i käivitamiseks on palju põhjusi

Kolm aastat tagasi väiketoidu-töötlemine Saaremaal praktiliselt puudus. Kitsaskohtade lahendamiseks moodustati 2009. aastal Saaremaa Turundusühing MTÜ. Väikesed käsitöötoidu tegijad on koostööga palju saavutanud. Nende arv on järjest kasvanud ja praeguse seisuga valmistavad umbes 20 ettevõtjat müügiks erinevaid omapäraseid moose, leibu, mahlu, kuivatatud maitsetaimi, maitseõlised, küpsiseid ja palju muud. Kokku on müügil üle 150 toote.

Kuigi nõudlus kohaliku toidu ja käsitöi valmistatud toitude järele kasvab, on väiketööstajatel siiski raskusi tulla ots otsaga välja. Müügi võimalused oleksid suuremad, kui saaks arvestada müügiga ka mandril ja Tallinnas. Tallinna toidupoe eelistavad tellida kaupa Saaremaalt ühelt üksuselt, mitte tegeleda 20 väikese tegijaga. Koopereerumine mõjutab logistikat ja kauba transporti. Ka saaduste kättesaadavus on paljudele tarbijatele keeruline, peab palju ise uurima, kes mida kasvatab ja kust mida osta saab. Toodete laialdasemaks turustamiseks plaanitakse koostada toodete kataloog, mille alusel saavad kauplused, hotellid ja toitlustusettevõtted nii Saaremaal, Tallinnas kui mujal tooteid tellida. Prognoosi kohaselt loodetakse esimese aasta jooksul panna müügikataloogi umbes 350 toodet.

Vallavolikogu juht Andrus Rauna

Intervjuu

Veljo Kuivjõgi
veljo@meiema.ee

Salme vallavolikogu esimehe **Andrus Rauna** (41) üle imestavad kohalikud, miks ta küll kusagil tööl ei käi. Joodik nagu pole, aga tööl käia, nagu normaalsed inimesed teevad, ei taha. Tegelikult on mees juba aastaid töötanud meediaagentuuris ja seda tööd saab ka kodus teha.

Infot, kes hakkab Salme vallavolikogu juhtima, hoidis valimisliit Koostöö kaua aega saladuses. Eelmine volikogu esimees Meelis Juhandi volikokku ei pääsenud ja kuna Kalmer Poopuu lubas jätkata vallavanemana, jäi kaheksa kandidaati, neist pooled ammused tegijad.

See, et äsja poliitikasse tulnud Raun pandi kohe volikogu tööd juhtima, üllatas paljusid. Mees on aga valikut igati õigustanud. Kaaslased nimetavad teda tõeliseks rahva hääleks. Ei häbene oma arvamust välja öelda ja teeb seda ka tänases leheloos.

Pärast Kuressaare gümnaasiumi lõpetamist töötasid autojuhina. Kas tahtsidki autojuhiks saada?

Mitte päris. Pärast keskkooli lõpetamist jäin ülikooli ukse taha ja tuli ringi vaadata, mida ette võtta. Oli just üleminekuaeg. NL-i sõjaväkke minekust enam keegi vaimustatud ei olnud. Varjasin ennast paari sõbraga mõnda aega siin ja seal, kuni tuli legaalne võimalus asuda tööteenistusse tööle. Mind suunati Sõrve metskonda autojuhiks, sõiduvahendiks GAZ-52, mille kastis oli kuut. Selle veoautoga vedasin pea aasta aega saamehi hommikul metsa ja õhtul tagasi.

Kas käisid Eesti või Vene sõjaväes?

1991 kutsuti tööteenistuses olnud noored Kuressaarde ja pakuti ajateenistust loodavas piirivalves. Asi tundus huvitav ja nii sattusin aastaks algul Remnikule ja hiljem Kuivasusse kodusaart ei tea kelle eest kaitsma. Vormiliselt olime vabatahtlikud. Poolteise aasta jooksul püssi lasta ei saanud, ainsad relvad olid sõna ja kumminui. Nii et mõnes mõttes mahavisatud aeg.

Poolteise aasta jooksul püssi lasta ei saanud, ainsad relvad olid sõna ja kumminui.

Siis otsustasid saarlannast pruudiga Saaremaalt jalga lasta?

Oma tulevase abikaasa ja laste ema Julianiga tutvusime, jah, juba Kuressaares ja läksime koos Tallinna haridust omandama. Edasi läks nagu tavaliselt – tekkis sõpruskond, karjäärivõimalustega tööpakkumised, sündisid lapsed.

Sõitsime üsna tihti Tallinna ja Saaremaa vahet, periooditi igal nädalal ja meid hakkas selline kahes kohas toimetamine väsitama. Olime jõudnud sellesse faasi, et tuleks oma

maja ehitada. Nii jõudsimegi otsusele, et miks mitte teha seda oma esivanemate maal, juurte juures. Sest paratamatult jäävad vanemad üha vanemaks ja igapäevaseid toimetusi tekib talus jooksvalt juurde.

Esimesel aastal renoveerisime minu vanemate maja ühe osa eluruumideks ja hakkasime päris oma maja ehitamisega pihta. Nüüdseks elame juba teist aastat sees. Mõned asjad on veel teha, nagu tavaliselt kipub olema, aga pole hullu.

“Minu arvates oleks õiglane, kui mere ääres elavad kalapüügihuvilised saaksid õiguse püüda kolme võrguga nagu oli 2000-ndate aastate algul.

Meil on mahetalu: lambad, kanad, marjaaed ja mesilased. Ema ja isa toimetavad loomadeka, abikaasa rajas marjaaia, kus kasvavad vaarikad ja maa-sikad. Mesilastega askeldan ise, on selline mõnus ajaviide, mis laseb palju uut ja huvitavat õppida.

Kus ja kellena Tallinnas töötasid?

Kohe esimestel ülikooliaastatel hakkasin kooli kõrvalt tööl käima, alustasin müügimehena koduelektroonikat müüvas ettevõttes. Seal olen siiani tegev, hoolitsen müügijuhina Eestis DENON-i kaubamärgi koduse ja professionaalse tehnika müügi ja turundamise eest.

Hiljem sattusin sõbra kutsel meediaagentuuri, mis on tehniliselt väga huvitav tegevusvaldkond. Lühidalt öeldes hoolitseb agentuur selle eest, et reklaamiagentuuri poolt loodud sõnum jõuaks just nende inimesteni, kellele see reklaam on mõeldud. Et spordiriiete reklaam jõuaks trennigijateni, autoreklaamid nendeni, kes võivad auto ostmise peale mõelda jne. Seda kõike võimalikult väikese kuluga.

Neid töid teed praegu oma kodust Lassi külast?

Jah. Kuigi töö nõuab ka mandril käimisi, on Eesti linnadevaheliste vahemaade poolest just selline mõnus, et asjatoimetuste jaoks jõuab vabalt igast suunast mõistliku ajaga autoga kohale.

Ei pea elama Tallinnas või Tartus, et leiba teenida. Oma metsas, põllul ja mere ääres toimetamisel on ka oma väärtus, mida suures linnas nautida ei saa.

Milles sinu töö seisneb?

Töötan reklaamiagentuuris Tabasco meediajuhina. Planeerin, ostan ja analüüsin meediat ehk reklaamiaega teles, raadios, reklaampindu trüki-, interneti- ja välimeedias. Hoolitsen meie klientide meediaelarvete mõistliku eesmärgipärase suunamise eest.

Sperco Impexis vastutan müügijuhina DENON-i helitehnika ja kodukinoseadmete müügi ja turunduse eest. Toome lisaks maale Boston Acousticsi kõlareid, Denon DJ seadmeid. Meil läheb päris hästi, keskmises ja kallimas hinnaklassis oleme turuliidrid.

Kas kodus on piisavalt hea internetiühendus?

Pärast aastakümnete pikkust telefonisaajate järjekorras olemist ühendati lõpuks oma riigi alguses kaks Lassi küla talu Salme telefonikeskjaamaga. Viis kilomeetrit korralikku vaskkaablit pandi maha. Minu kaugtöö jaoks ehk e-kirjade saatmiseks, Skype'i jms jaoks piisab täiesti 3G levist. See, et olen sattunud hajaasustuses elama sellisesse kohta, kuhu Eesti Telefon kunagi maa-aluse kaabli vedas, on lihtsalt õnnelik boonust, tänu millele on meil kodus kiire püsüühendus koos sellest tulenevate hüvedega.

Kas lapsed sündisid teil mandril?

Nii on. 1999. aastal sündis meile esimene poeg Laes, kes sai nime minu isapoolse vaarisa järgi, kelle isa oli olnud omakorda Andrus Raun. 2006. aastal sündinud Reedik sai nime teise vaarisa järgi. Pärast teise poja sündi asusimegi oma elu rohkem Saaremaale sättima.

On sul õdesid-vendi palju?

Meid oli peres kolm last, õde Margot elab mandril, Padise vallas Harju-Ristil, õpetab lastele eesti keelt ja kirjanud. Vend Endrik on aktiivne jahimees ja laskesportlane, majandab Tallinnas Männiku lasketiiruga, sõidab ka tihti Saaremaa vahet.

Suhe alkoholi?

Karsklane ei ole, selline parajuslane. Isegi vanasõna ütleb, et võta pits ja pea aru. Olen ise mõned korrad üritanud õlut pruulida, mitte küll seda päris koduõlut, vaid maltoosast. Isa on mul õlletegemise spetsialist, aga mul on iga kord ise moodi välja tulnud. Lugesin just kellegi poolt kirjutatud, et kümme korda tuleb teha, siis on võimalik juba aru saada, mis ja kuidas. Eks katsetan edasi.

Ei istu see Salme vallavolikogu esimees niisama kodus ühti. Teeb tööd ja ajab äri.

Andrus Raun istub kodus

FOTO: Valmar Voolaid

Andrus rajas koos abikaasa Julianiga marjaaia, kus kasvatavad mahedalt maasikaid ja vaarikaid.

FOTOD: 2x Veljo Kuivjõgi

Kes ta on?

ANDRUS RAUN

Sündinud
22.7.1972 Läätsal

Haridustee:
1979–1987 Tiirimetsa 8-kl kool
1987–1990 Kingissepa II keskkool
1993–1994 Tallinna pedagoogiline instituut
1994–1999 Tallinna tehnikaukool, tootmis- ja transportitehnika insener

Töö:
1993 – tänaseni Sperco Impex OÜ müügijuht
2003–2008 Creative Media Service OÜ projektijuht
2008 – tänaseni Tabasco OÜ meediajuht

Pere:
Abielus Julian Raunaga.
Lapsed: Laes Oskar Raun (14) õpib KG-s 7. klassis, Reedik Raun (7) Salme põhikooli 1. klassis

ATV on maal väga vajalik – lund lükata, küttepuid metsast välja tuua ja isegi lusti sõita.

Kuidas vaatad valdade ühinemisele?

Oleme Salmel äraootaval seisukohal, volikogus me seda teemat arutanud ei ole. Praegu ei oska öelda, mis meie vallas paremuse poole liiguks, kui kohaliku elu üle otsustamine meie juurest kaugemale läheb. Kas läheb paremaks, halvemaks või jääb samaks? Aeg annab arutust.

Mida vallavolikogu esimehena teha tahaksid, mida seadused või rahapuudus teha ei luba?

Praegu oleme oma arengutega vallas üsna rahul. Rahvamaja on põhjalikult uuendatud ja igal õhtul lauljaid, tantsijaid, pillimängijaid täis. Põhikooli tegevus on leidnud pidevalt tunnustust, lasteaed on rõõmsaid lapsi täis. Arvan, et see, et iga asja kohe teha ei saa, just

distsiplineerib, paneb mõtlema, loob juurde häid ideid. Kardan, et liiga lihtne elu sünnitab laiskust ja minnalaskmist.

Samas praegusel projektide ajajärgul on igasugustele toredatele ideedele kohaliku elu tasandil ühiskondliku huvi olemasolul võimalik rahastust leida, nii et selles mõttes elame õnnelikul ajal.

Hobid? Kas oled laulu- või tantsumees või jahi- ja kalamees?

Kalapüük on olnud juba väikesest põnnist saati minu põhiline hobi. Esimeseks saagiks olid liivalestad Lassi rannast, hiljem juba kevadine särjepüük Riksu jõest. Mandril elades tegelesime sõpradega põhiliselt spinningupüügi-ga, talvel sikutiga Peipsil ja Pärnu jõel. Paljud veekogud on läbi käidud, nii Eestis kui

kaugemalgi. Soomest Turu saarestikust on pärit ka senine spinningupüügi rekord – 9,2 kg haug. Norras ookeanipüük on ka tõeline elamus, 100 m sügavusest veest suure tursa ülessikutamise pole niisama lihtne.

Selleaastasel Viljandi järvel peetud “Kuldkalal” jäin napilt võidust ilma, sest ainus kala, mis konksu haaras, oli ilma auhinnalipikuta. Ilus päev oli ikkagi!

Nüüd Saaremaal olen avastanud enda jaoks võrgupüügi. Olen käinud ka kutselise kaluri koolitusel, aga ajaloolise püügiõiguse soetamise peale ei ole hammas seni hakanud.

Miks?

Siin ongi peidus väike ebakõla. Võid elada mereäärse külas, rand, kus paat loksud, on su oma maa, aga püüda võid

vaid ühe võrguga ja sedagi suht kopsaka tasu eest. Samas, et võiks püügile seada rohkem kui ühe püünise, pead olema kutseline kalur koos ajaloolise püügiõigusega, mida vabalt osta ei saa.

Minu arvates oleks õiglane, kui mereäärsetes ajaloolistes kalapüügipiirkondades elavad huvilised saaksid õiguse püüda näiteks kolme võrguga nagu oli 2000-ndate aastate algul. Ilma saagi müügi õigusega, et mitte segada elukutselisi kalureid, nii nagu on reguleeritud harastajate talvine ahvenapüük Peipsil ja Pärnu lähel.

Tulid just metsast, ATV-l puukoorem järel. Kas see on vajalik masin maal?

Maal talus toimetades vägagi vajalik, hea küttepuid metsast tuua, talvel lund lükata, saab kiirelt ja mugavalt karjamaid-aedu kontrollida. Paadi saab ka veele lähemale viia. Vahel on ka mõnus masinat ja ennast proovile panna ja niisama pin-geid maandada.

Suhe sporti?

Tervisespordiga tegelesin, kui Tallinnas elas. Elustiil oli siis selline, et päeval kontor, õhtul korteris. Tuli hakata liigutama spordisaalis ja jooksurajal, et rõivastesse ära mahuks. Nüüd maal elades seda muret enam ei ole, kehalist tegevust leiab iga päev.

Kui kaugele oled oma esivanemate kohta andmete kogumisega jõudnud?

Hobi korras olen tegeleenud koduloo ja genealoogiaga. Tänu sellele tean, et maal, kus askeldan, on minu otsesed esivanemad elanud alates 1732. aastast, kui 1690 sündinud Lassi Aadu tuli ja asus toimetama Põhjasõja tühjaks jäänud Lassi talusse.

Nii et minu pojad on küm-nendat põlve samal rohukamaral astumas. See teadmine hoiab vaimu värske.

Vahel tuleb uuesti sööma õppida

Kui ühel hetkel inimene avastab, et oma tervise huvides tuleb harjumuspärased toiduained menüüst välja jätta, võib tekkida tunne, et nüüd tuleb uuesti elama õppida. Umbes nii juhtus 35-aastase saarlanna **Kati Mäekaldaga**.

Anneli Tarkmeel

anneli@meiema.ee

Lapse teismeeas vaktsineerimise tagajärjel välja löönud allergia viis põhjalike korrektiivideni perekonna toidulaual. Gluteeni- ja laktoosivaba menüü muutus argipäevaks.

Põhjalike veretestide tulemusel selgus, et Kati esiklapsel on parem vältida gluteeni. Samuti osutusid tõeks Kati kahtlused enda suhtes – tema ei kannata piimatooted.

Kati tunnistab, et menüü ümbervaatamine oli väga raske. Kui terve elu oled kasutanud toidu valmistamisel nisu- ja piimatooted, tekib esialgu tunne, et mitte midagi ei ole süüa. Kuid nagu elus ikka, viis üks samm teiseni. Valmistades gluteenivaba toitu, tahtis ta, et see maitseks ka teistele. Paar aastat tagasi tutvus ta Ameerikas toortoidumaailmaga, ta lõpetas tervikliku toitumise instituudi (Institute for Integrative Nutrition) ning Kati sai tervisetreeneri. Kogu selle protsessi kõrval asutas ta hea tuju tootesarja ehk Good Mood Food OÜ toodab tervislikke snäkke.

“Mäletan, et kui ma juulis USA-st koju tulin, siis augustis ostsingi endale juba kuivati,” meenutas Kati 2012. aasta suve. Alguses vaid oma tarbeks

välja mõeldud toortoidureseptidest kasvas välja üle-eestiline ettevõtmine ning tänava osales Good Mood Food OÜ juba Eesti parima toiduaine konkursil.

Jälle see gluteen ja laktoos!

Kati usub, et temas on mingisugune tervisliku toitumise geen. “Juba mu ema ütles, et väiksema küsisin alati, et kas see, mida süüa, on kasulik. Ja see on päritav, sest ka minu vanem laps väldib omaalgatuslikult oma menüüs valget suhkrut,” naeris Kati. “Kujutate ette – teismeline küsib “kas siin on suhkrut sees?”! Eks ta vahel šokolaadi ikka ostab. Kui muudu tuleb põhikooliõpilasi sundida vähem suhkrut tarbima, siis tema teeb seda vabatahtlikult. Eks tal on omad kogemused.”

Viimasel ajal tundub, et justkui moeasjana kasvab trend toituda gluteeni- ja laktoosivabalt. Kati usub, et tegelikult on kasvanud inimeste teadlikkus. Probleem oli kindlasti olemas juba varem.

“See, et ennast vanemas eas hästi tunda, sõltub varasemast toitumisest. Enamik kroonilisi haigusi tuleb meie valesst toitumisest ja mina isiklikult usun veel, et enamik neist haigustest

Kati Mäekallas teadis omast kogemusest, et toitumisharjumuste muutmine võib olla nagu uuesti sööma õppimine.

tuleb nisust ja piimast,” arvas Kati.

Kui rääkida keskmisest Eesti inimesest, siis Kati hinnangul süüakse nisu- ja piimatooted liiga palju. Isegi kui konkreetset probleemi ei ole, tuleks neid süüa vähem. Samuti võiks täielikult kõrvaldada valge suhkrut. Ja kindlasti on inimestel vaja häid rasvu. Muidugi tuleb piirata rasvase sealiha söömist. Suurendada tuleks aga kindlasti omega 3 rasvhapete osakaalu. Ja asju tuleks vähem praadida – rasvhapete tasakaal läheb nii paigast ära. Kati lisas veel gluteeni kohta,

et see moodustab sooleseintele sellise lima, et toitained üldse ei imendu. Nii tekibki nõiar, et inimesed söövad, aga on näljas. “Mõnes mõttes ülekaal ongi tegelikult nälja tunnus, sest inimesel on puudus teatud toitainetest,” teatas ta.

Vaimu toitmine on kõige olulisem

Jällegi oma kogemusest juhib Kati tähelepanu asjaolule, et gluteenivabade küpsetiste puhul tuleks jälgida, et sinna sisse ei oleks pandud asendainena tärklisi – see on sisuliselt suhkur ja soodustab

kaalutõusu.

Lõpetuseks leidis Kati, et mõneti on inimese vaimne toit isegi kõige tähtsam, millele tähelepanu pöörata. “Kõik algab meie sisemisest arengust ja soovist midagi muuta. Tuleb olla enda vastu aus – maailma kõige raskem asi. Ma olen näinud ka seda, et kui inimene ei ole iseendaga rahu sõlminud, siis on väga raske tootumises midagi muuta,” lisas Kati.

Samuti ei tohiks toitumisharjumuste muutmisel olla enda vastu karm ja kalduda äärmustesse.

“Inimesed võiksid rohkem

mõelda, mida kasulikke oma menüüsse lisada, mitte et mida EI TOHI süüa. Ühel hetkel keha enam ei tahagi väheväärtuslikku toitu saada. Kaovad ära seletamatud isud ja tervis läheb hulga paremaks,” leidis ta.

Paraku on see kõik individuaalne ja ei tohi teisi hurjutada *à la* miks sa nii ei tee nagu mina? Tervisetreenerina lähtub Kati inimesest kui tervikust, kus arvesse võetakse ka muud elufaktorid, nagu suhted, karjäär, sotsiaalsus jne. Inimene peab tervikuna olema tasakaalus, et muutused saaksid elujõuliseks.

Ainult sportimine tervist ei too

12 sammu tervise poole – 11. lugu

Mis teha aga siis, kui enda meelest liigutad piisavalt, aga enesetunne ei parane? Oma loo rääkis Meie Maale **Raivo Orgusaar** (pildil), kes tegeleb tipptasemel võitluskunstiga ju-jutsu.

oli mulle šokk,” sõnas Raivo. Arst soovitas tal toidule lisaks võtta juurde vitamiine ja mineraale, mille peale Raivo omakorda solvus, et miks talle hakatakse veel midagi pähe määrima.

Mõni aeg hiljem sattus Raivo sünnipäevale,

kus üks sõber istus seltskonnas, ees tühi taldrik. Ta väitis, et laual ei ole mitte midagi söödavat. Noh, kas liialdus või mitte, aga see pani Raivo mõtlema. Koduteel rääkis ta sõbrale oma kätesuremisest, mispeale järgnes kahe ja poole tunnine loeng toitumisest.

Järk-järgult tegi Raivo oma söömisharjumustesse korrektiive ja tema tervisemured hakkasid taanduma. Ta tutvus toortoidumaailmaga ja hakkas jooma elavat vett. Aasta ja seitse kuud puhkas ta treeningutest ning taastas tervist muudetud toitumiskavaga.

Nüüdseks on ta mõistnud, et aluselise vee puudus kuulutas tema organismi poole kiiremini. Ta teab, et kui keha on happeline, siis ei tohiks inimene üldse trenni minna. “Organism püüab pH tasakaalu viia ja kui kehas ei ole piisavalt vett, hakkab ta võtma elunditelt vajalikke aluselisi mineraalaineid. Need mineraal-

lid muudavad happelise toidu aluseliseks, et saaks vee üldse verre saata. See on minu tarkus täna,” selgitas Raivo.

Tema sõnul on enamik toite meil keedetud ja praetud. Loomulikult armastab ta kohvi ja koolajooke. Aga see kõik on happeline toit.

Samuti on Raivo kõrvu kostnud väiteid, et ah, vahet pole, mida süüa, ära sureme nagunii kõik. Neile inimestele oli tal järgmine sõnum: “Siis võiks loobuda ka tablettidest, mida haiguste puhul välja kirjutatakse – nagunii tuleb kunagi surra!”

Esimese asjana soovitas Raivo süüa rohkem n-õ umbrohtu. “Need on palju mineraaliderikamad kui kultuurtaimed. Ka taimetark Mercedes Merimaa ütles, et inimesed näevad kurja vaeva, et porgandit ja kaalikat rohida ja umbrohist vabastada, aga milleks hävitada elujõulisi taimi?” arvas Raivo lõpetuseks.

Rubriigis “12 sammu tervise poole” on varem ilmunud: 16.3. “Tunne oma toidulauda!”, 20.4. “Sõbralikud rasvad toidulaual”, 25.5. “Vali kasulikud süsivesikud”, 6.7. “Valgud sünteesivad elu”, 31.8. “Mahelapsed kasvavad normaalselt süües”, 23.9. “Lapsevanem, ära anna alla!”, 26.10. “Suhkrust, veresuhkrust!”, 23.11. “Seleeni defitsiit on Eestis tavaline”, 25.1. “Toiduravi ei tohi tekitada stressi”, 22.2. “Terves kehas terve vaim”.

Mis võib olla energia- või spordijoogi sees?

Uurisn mõni päev tagasi meie kaubandusvõrgus pakutavaid energijooke, mida vahel kutsutakse ka spordijookideks. Sortimenti kuulusid ligi kümne erineva tootja joogid. Eranditult kõikide peale oli kirjutatud “Ei ole soovitatav lastele, rasedatele ja rinnaga toitvatele naistele”. Poest väljudest märkasini poe ukse ees kolme arvatavalt 5. klassis õppivat poissi. Kõik nad jõid mõnuga energijooki.

Lugesin läbi kõikide toodete sildid, et mida need sisaldavad ja valisin välja “kõige keemilise-ma”, mille sisu lugejatega jagan.

0,5 l energijoojoo koostis: vesi, puuviljamahlad kontsentreeritud mahladest 25% (õuna-, pirni-, mango-, apelsini- ja granadillimahla); suhkur; süsihappegaas; happesuse regulaator – sidrunhape; tauriin (400 mg/100 ml); kofeiin (32 mg/100 ml); inositol; lõhna- ja maitseained; antioksüdant – askorbiinhape; stabilisaatorid – E445, E1450; toiduvärv – beeta-karoteen; vitamiinid; ženšenni ja guaraana ekstrakt; magusained: naatriumsüklamaat, atsesulfaam K, aspartaam (sisaldab fenüülalaniini allikat); säilitusained: kaaliumsorbaat, naatriumbensoaat.

Anneli Tarkmeel

Toitumisnõustaja Maire Kasemaa kommentaar

Mind teevad kõige enam murelikuks ja ettevaatlikuks seal leiduvad E-ained ja sünteetilised magustajad.

Enamasti ei ole need looduslikku päritolu ja nende eraldi-ega koostõju inimorganismile ei ole uuritud nii põhjalikult, et mitte ettevaatlik olla.

Kuna sünteetilisi E-aineid lisatakse enamikule kaubandusvõrgust saada olevatele toiduainetele, ei suuda mitte ükski inimene pidada igapäevast arvestust kogustest, mida ta päeva jooksul erinevaid tooteid tarbides saab. Olgu lisatud, et naatriumsüklamaat on USA-s keelatud.

Allpool selle konkreetse joogi mõnede E-ainete kasutusala ja mõju.

E 211 – naatriumbensoaat – sünteetiline säilitusaine. Kõige efektiivsemad pärmiseente, hallituste ja bakterite vastu happelises keskkonnas. Kasutatakse salatikastmetes, maitsestatud kastmetes, taimetoidu poolfabrikaatides, marmelaadides, džemmides, karastusjookides, kalast valmistatud toodetes.

Üks tavalisematest kõrvalmõjudest tekitavatest lisaainetest. Allergilist nohu põhjustavast pat-

sientidest reageerivad bensoaatidele 2,5%, astmaatikutele 12% sümptomite ägenemisega. Võib tekitada peavalu ja migreeni ning maoärritust. Arvatakse, et tõstab atoopilise dermatiiti haigestunud lastel sümptomite ägenemist. Aspiriiniile ülitundlikud võivad reageerida bensoaatidele. Hüperaktiivsetel lastel halvendab sümptomeid.

E 445 – kampoli glütseroollestrid – emulgaator, stabilisaator. Kasutatakse piimapulbrites, jahudes, lihas, sulatatud juustudes. Kõrvalmõjusid ei teata, kuid loomkatsetel on tekitanud rottidel neerukive.

E 1450 – naatriumi oktenüülsuktsiaattärklis – stabilisaator, paksendaja, emulgaator. Kasutatakse väga harva. Kõrvalmõjusid veel ei teata.

E 951 – aspartaam – sünteetiline magusaine, lõhna- ja maitsetugevdaja. Kasutatakse karastusjookides, mahlades, hapendatud piimatoodetes, jäätistes, suhkruasendajates, närimiskummides.

Võib tekitada peavalu. Loomkatsetes on tekitanud epilepsiat. Aspartaami kõrvalmõjudest 2/3 on neuroloogilised või käitumishäired, nagu näiteks ahistustunne, ärritustunne, masendus, unetus, pearinglus.

Kevade algus neljapäeval, 20. märtsil Kuressaares

Kevad saabus suure lumetormiga. Talvist loodust kauaks ei jätkunud, lumi hakkas kohe sulama.

FOTO: Valmar Voolaid

Orissaares kevade saabudes talvemõnused nautimas

Autot puhastab lumest Sandra Leht.

Lumekoobast ehitavad (vasakult) Liisa Kukk, Sandra Leht ja Eliisabet Vaba.

Lumesõda peavad (vasakult) Meikel Särev ja Oskar Metsla.

IT öö Orissaares 14. märtsil

Tahvelarvutit sõrmitseb Karl Caspar Sünter.

Nutilabori juhendaja Katrin Jõgi IT-huviliste noortega.

Tormi Joonatan Metsla teab, milleks arvutit kasutada.

7x FOTOD Kalmer Saar

Projekti kirjutamise koolitus Muhus Liival

Koolitavad Andla, Heidi, Halliki ja Priit.

Mis oli sel nädalal teie jaoks kõige olulisem?

Märt Käesel (48), OÜ Ensert tegevjuht ja Arensburgi veiniklubi president:

Möödunud nädalal sadas palju lund. Mul tekkis mure kiivitajate pärast, kelle toidulaud valge lumevaiba alla mattus. Huvitav on see, et kui ootamatult külmaks läheb, siis ilmuvad minu aeda siidisabad, kes muidu kunagi linna ei tule. Mul on aias mitu paradiisiõunapuud ja nendele jäävad igal aastal mõned õunad puu otsa alles. Ja kui nüüd linnud metsast toitu

hästi kätte ei saa, on minu aed siidisabasid täis.

Siis kolmapäeva õhtul käisin koeraga jalutamas. Taevas oli täiskuu ja miljon väikest pilve nagu sulepadjad. Kirjutasin selle looduspildi peale kohe luuletuse.

Mulle läks sel nädalal ka Ukraina teema väga korda. Mis siis ikkagi saab, sest asi läheb järjest teravamaks.

Nädala lõpupoole olid mõtted aga juba puhkuselainel – järgmisel nädalal käin korra Eestist ära.

Miralda Matt (66), pensionär ja hobihoidistaja:

Kahe aastaaja vahetus kujunes niivõrd võimsaks, et sain nendest päevadest suure energialaengu, et mul jätkub seda sügiseni. See seisnes selles, et kevad on looduses tärkamise aeg, maapinnast kiirgab välja sisemist jõudu ja loodus puhastab end. Mõelge ise, üks päev oli tõeline talv, millele järgnes kohe kevadine sula. Kahe aastaaja kohtumine ja vahetus oli tänavu minu meelest superelamus!

Küsitles Anneli Tarkmeel
Fotod: erakogu

Amet ei riku tegijat!

Uues rubriigis tutvustavad sel kevadel mõned Kuressaare ametikooli õpilased oma eriala.

Teabegraafik

Carolín Kuiv on 22-aastane Tallinnas sündinud tüdruk, kes õpib Kuressaare ametikoolis teabegraafika eriala teisel kursusel.

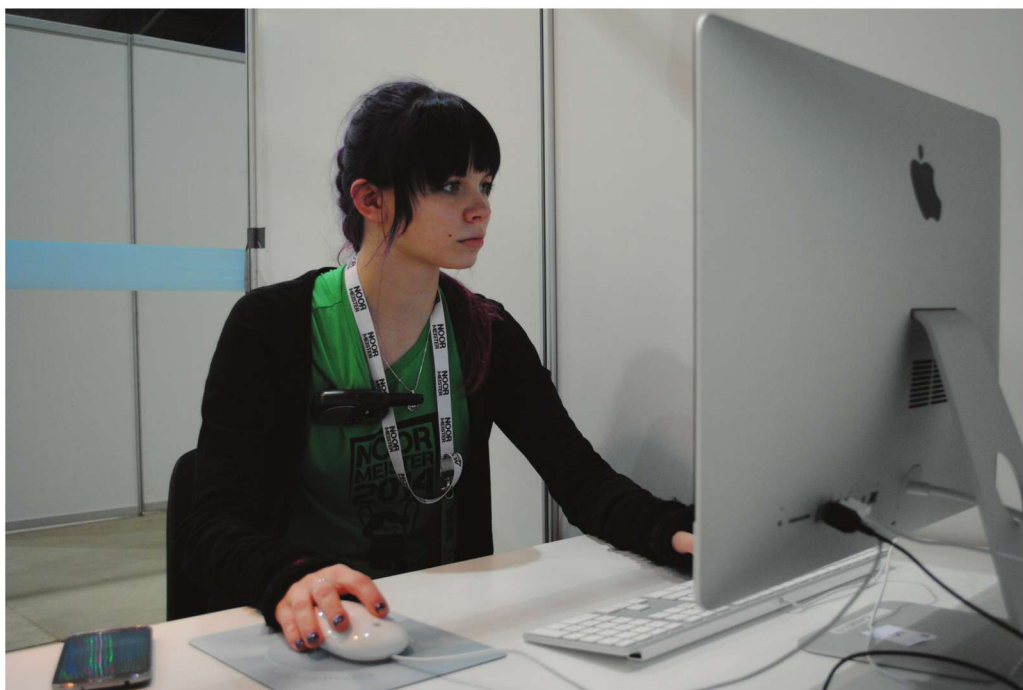
Kuidas sa sellest erialast kuulsid?

Pärast keskkooli lõpetamist võtsin endale vaba aasta, et otsustada, mida teha edasi. Vajasin mõtlemiseks aega. Olin näinud erinevate kutsekoolide reklaame, aga seni need mind ei kõnetanud. Mul ei olnud midagi selle vastu, et kutsekoolis edasi õppida, lihtsalt ma ei leidnud enda jaoks õiget eriala.

Siis uurisin lähemalt Kuressaare ametikooli teabegraafika eriala ja kuna see on hästi tihealt seotud graafilise disainiga, tundus see huvitav väljakutse.

Mida su perekond arvas, kui otsustasid tallinlasena Kuressaare ametikooli tulla?

Nad leidsid, et ma olin pisut sõge (*naeris*), et Tallinna tüdruk läheb Kuressaarde õppima. Aga tegelikult olid ema ja kõik teisedki väga toetavad. Et kui mulle endale meeldib,

Kuressaare ametikooli teabegraafika teise kursuse õpilane Carolín Kuiv leiab, et ametikooli haridusest on tal palju kasu ka edaspidistes õpingutes. Loodetavasti Londonis.

FOTO: Anneli Tarkmeel

siis tuleb kindlasti proovida ja katsetada. Ametikoolist saab võrreldes ülikooliga kahe aasta jooksul palju praktilisi oskusi ja teadmisi.

Kas sellel erialal õppimine täitis su ootusi?

Jah, kindlasti. Ma olen väga-väga rahul. Ma olen saanud palju kasulikke oskusi. Õpe-

tajad ja kaasõpilased on olnud väga inspireerivad.

Oled otsustanud õpitut eriala tegeleda ka edaspidi?

Mul on plaan minna sügisel Londonisse edasi õppima. Ja ma arvan, et tänu sellele, et ma vahepeal kutsekoolis õppisin, tunnen ma ennast ülikooliski kindlamalt.

Kus on vaja teabegraafikuks õppinud inimesi?

Teabegraafikutel konkreetselt on võimalus tulevikus töötada erinevates reklaamiagentuurides ja büroodes kujundajana, ajalehtede ja ajakirjade kirjastustes kujundaja ja küljendajana ning erinevates trükkimise ja printimisega seotud ettevõtetes.

Ahhaa teaduspoest saab osta pehmeid baktereid, viirusi ja rakke

Mida oskaksite kosta selle peale, kui teie lapsele kingitakse sünnipäevaks stafülokokibakter või salmonella? Võib-olla oleks ta soovunud hoopis laborihiirt või kaariest?

Just sellised pehmed mänguasjad on müügil Ahhaa teaduspoes e-poes. Kuigi toodete nimekirja näib esmapilgul ehmatav – sest kuidas seletada lasteaiakoolile, miks on mänguasja nimi klamüüdia või tripper? –, siis võib ju nende

kasvatustlikust eesmärgist aru saada. Huvi teaduse vastu saab tekitada juba mänguliselt ja väga noores eas.

Teaduspoe juhataja **Kadri Rostin** ütles, et mänguasjad jõuavad nendeni USA-st. “Ahhaa eesmärk on teaduse tutvustamine nii lastele kui täiskasvanutele neile arusaadaval moel,” selgitas Rostin. “Siia alla kuulub loomulikult meditsiin. Nii nagu natuke vanematele lastele ja täiskas-

vanutele on meil keskuses tutvumiseks TÜ arstiteaduskonna meditsiinikollektsioon, on väiksematele lastele mõeldud näiteks töötoad “Sööbikud ja pisikud” või “DNA eraldamine”. Meile tundus huvitav tutvustada lastele viirusi, baktereid, rakke jms just pehmete mänguasjade abil.”

Rostini sõnul on pehmed mänguasjad päris viiruste või bakterite mikroskoobipildiga väga sarnased. Ini-

mest on tooted tekitanud elevust. Kuigi alguses telliti vaid proovikogus, siis juba nädala möödudes tuli sortimenti laiendada ja koguseid suurendada.

“Kas õnneks või õnnetuseks, kuid Saaremaale vähemalt e-poes me ühtegi salmonelloosibakterit ega seemnerakku veel saatnud ei ole,” teatas Rostin.

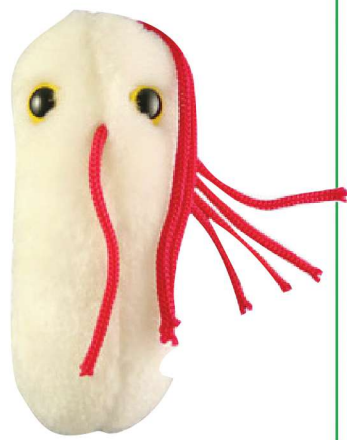
Anneli Tarkmeel

Salmonella

FAKTID: Salmonelloos, mille bakteri avastas 1885. aastal Ameerika loomaarst Daniel E. Salmon, on maailmas üks peamisi toidumürgituse põhjustajaid.

Salmonelloos on väga levinud ja seda leidub paljudes toitudes. Ka koduloomad võivad olla selle edasikandjad, eriti roomajad. Siiski on salmonelloosi lemmikud pesitsuspäigad just linnuliha ja munad, mistõttu tuleks neid eriti hoolikalt käsitseda.

Stafülokokk

FAKTID: Stafülokokibaktereid on üle 30 eri tüüpi, kuid neist kõige levinum on *Staphylococcus aureus*. (“Staphyle” tähendab kreeka keeles viinamarjakobarat. Selline ta läbi mikroskoobi vaadates välja näebki.)

See võib rahumeeli ja ohutult elada inimese naha all, kuid mõnikord hulgub karvanääpsu juurde või poeb nahaprakku, põhjustades ridamisi nakkusi odraivadest lööveteni. Punased haavandid ja mäda on kahjustunud pinnal tavaline nähtus.

Õnnitleme!

22. märts

Vello Klaar – 70
Kaarma
Koidu Lesk – 75
Valjala
Hain-Andres Kesküla – 75
Orissaare
Serafima Saar – 93
Orissaare
Aliide Pöld – 93
Mustjala

23. märts

Vaike Ool – 75
Kaarma
Selma Ool – 85
Kaarma
Selma Tuus – 91
Kuressaare
Linda-Leonida Siig – 93
Muhu

24. märts

Alar Allikmaa – 70
Kihelkonna
Helju Kindel – 75
Orissaare
Elvi Nurm – 75
Kuressaare
Akulina Sepp – 90
Salme

25. märts

Elmar Rahnel – 70
Kuressaare
Helju Paasma – 80
Kuressaare
Vilma Laes – 80
Kuressaare

26. märts

Urve Trei – 70
Kuressaare
Inge Lõhmus – 70
Leisi
Ulme Muld – 75
Mustjala
Leida Vipp – 80
Torgu
Milvi Oidekivi – 80
Muhu
Juljana Larionova – 85
Kaarma
Marie Õunapuu – 93
Kaarma

Kui te ei soovi, et teie sünnipäev “Õnnitleme!” rubriigis avaldatakse, andke palun sellest teada toimetuse telefonil 666 1895.

Tuntud saarlased

22. märtsil 65 aastat tagasi (1949) sündis **Joel Nõukas**, kollektsionäär.

25. märtsil 85 aastat tagasi (1929) sündis **Jens Meder**, ühiskonnategelane.

26. märtsil 100 aastat tagasi (1914) sündis **Villem Estorn**, haridustegelane. Suri 26. augustil 1986.

27. märtsil 50 aastat tagasi (1964) sündis **Leelo Leesi**, kunstnik ja kunstipedagoog.

28. märtsil 90 aastat tagasi (1924) sündis **Irina Adojaan**, jurist. Suri 8. märtsil 1992.

28. märtsil 50 aastat tagasi (1964) sündis **Frantseska Vakkum**, lavastaja ja kultuuritegelane.

Saaremaa ajaloost

25. märtsil 65 aastat tagasi (1949) algas suurküditamine, mille käigus viidi Siberisse umbes 1050 Saare maakonna elanikku.

Perekondlik

Registreeritud peresündmused Saare maakonnas **14. – 21. märtsini.**

SÜNNID

Kaarma: Annaliisa Ansel (2.3.), Kregor Kask (10.3.).
Salme: Emma Mai (10.3.).
Kuressaare: Samanta Alliksoon (11.3.).

SURMAD

Kuressaare: Paul Kaju (87), Olev Tool (73), Laine Kasper (72).
Lümanda: Vello Raun (69). **Kaarma:**

Sirje Pöld (55), Sergei Tamm (57). **Valjala:** Eino Jõgi (79).
Mustjala: Maimu Kolter (86).
Leisi: Lehte Tool (74). **Pihla:** Maanus Lätt (51).

SURNUD VÄLISMAAL

Eldor Alle, sünd 13.1.1931 Saaremaal, surm 18.1.2014 Torontos, **Edgar Väär**, sünd 23.8.1929 Kuressaares, surm 18.1.2014 Torontos.

MÜÜK

- Müüa väga tervislikke astel-pajumarju (külmutatud), 10 eurot/3 kg. Tel 503 3931.
- Müüa lõhutud küttepuid 30–50 cm, hind soodne, järjekorda pole, toome ise kohale. Tel 5358 0535.
- Müüa 3m küttepuid, ka kuivi. Tel 5341 1444.
- Müüa kasutatud puidust veiniriulid. Sobivad näiteks (veini) keldrisse. Tel 503 3931.
- Müüa küttehalge. Saab ka eraldi kaske, saart või musta leppa. Piiratud koguses ka kuivi pliidipuid 30–40 cm. Kuressaares kohalevedu tasuta. Tel 503 3931.
- Müüa rullheina, h: 6 eurot/rull. Tel 505 4802.
- Müüa 0,5 m küttepindasid lapi-tuna ja tammest aiaposte 1,5 m. Tel 5645 1607.
- Müüa ja vahetada lõnga PE-SEMATA villa vastu. Tel 5565 9274, Jaanus.
- Müüa lõhkiaetud tammest aia-poste või vahetada kadakatei-vaste vastu. Tel 5370 1680.
- Müüa ahju– ja pliidipuid. Tel 523 9522.
- Müüa lõhutud küttepuid. Tel 5664 3264.
- Müüa 0,5 m küttepuid, ena-mus tamm. Tel 5645 1607.
- Müüa ehituslikku saematerjali. Tel 5645 1607.
- Müüa söödaotra ja mesika-seemet. Tel 522 0467.
- Müüa kuiva maheheina Leisis, pealetõstmise võimalus. Tel 5663 9041.
- Müüa erinevat saematerja-li 50x50, 50x100, 50x150 ja lihtlauda. Tel 527 1309.
- Müüa lõhutud küttepuid Oris-saare lähedal. Transpordivõi-malus. Info 5617 2788.
- Müüa dokumentideta mootor-ratas Minsk, töötab, kuid vajab sätimist, h: 200 eurot. Tel 459 8317 kl 7-10, 18-23.
- Müüa roogu. Tel 5391 4702.

- Müüa kasutatud 6osal nurga-diivan (pruun samet), soovi korral juurde 4 tumbat, h: 100 eurot. Tel 5823 4696.
- Müüa mägiljalgratas Juunior, akulaadija + käiviti (Start), Fordi 15" valuvcljed 4 tk. Tel 5621 5711.
- Müüa lõhutud küttepuid 35–55 cm, toome ise kohale. Tel 5599 9138.

OST

- Ostan vasikaid ja lambaid li-haks. Tel 514 8229.
- Ostan puidust kaubaaluseid. Tel 508 9685.
- Ostan tsaari–, vene–, eesti-aegseid münte ja paberraha. Tel 506 3332.
- Ostan roogu katuse ehitami-seks. Tel 551 5077.
- Ostan valikuliselt sinu seisma jäänud kola (lauanõud, raama-tud jne). Tel 5679 7657.
- Ostan nõukogudeaegse trei-mistööde raamatu. Tel 5354 8562.
- Ostan akulaadija Start. Tel 527 7943.

OSTAN ANKRUPILDIGA
LAUANÕUSID
tel 5354 8562

OSTAN ANKRUPILDIGA
LAUANÕUSID
tel 5354 8562

KIIRKUULUTUSED

- MÜÜA VAZ 2105 1988 (1500 m³ mootor, hind kokkulep-pel). Tel 506 9897.

TEATED

- KASUTATUD MÖÖBLI POES PIKK 42 KOGU KAUP -50% MÄRTSIKU LÖPUNI.
- BUTIIGIS KATAKAS SUUR SOODUSMÜÜK! 24.-27.03. KOGU KAUP 50 senti. Avatud kl 11-16.

KINNISVARA

- Ostan metsamaad, võib olla raiutud ja võsastunud. Kiire asjaajamine. Raha kohe! Tel 5333 2085.
- Müüa elamumaa Kuressaares Tori tn, 932 m². Lisainfo tel 5384 5153.
- Müüa kaks korterit Orissaares, võib pakkuda ka vahetust suu-rema korteri vastu. Tel 5665 7803.
- Ostan linna lähedal maa. Tel 518 5650, Ain.

ÜÜR

- Kaks maksujõulist neidu soo-vivad üürida 3-4toal korteri. Asjaga on kiire. Tel 5336 3982, rsoopa@hotmail.ee
- Soovin soodsalt üürida tuba mug korterist või 1toal mug korterit. Tel 5372 9355.

TÖÖ

- Ehitusmehed ootavad töö-pakkumisi (vundamendid, katused, fassaadid, majade soojustamine, müüri- ja maal-ritööd, vannitoad, torutööd, kõik sisetööd jne). Küsi lisa muumest@gmail.com või he-lista tel 506 6450. Kvaliteet

tagatud!

- Otsin tööd halumasinaga telli-jale sobivas kohas. Elektri- või bensiinimootoriga. Tel. 503 3931.
- Kopp-laadur ootab tööpakku-misi. Tel 5814 9928.
- Ohtlike puude ja okste lange-taja ootab tööpakkumisi. Tel 5192 5569.
- Kiviaedade rajajad, taastajad ootavad algavaks hooajaks tööpakkumisi. Tel 5893 1684.
- Saamees otsib tööd (mets, võsa), töövahendid olemas. Tel 5637 2778.
- Ohtlike puude ja okste lange-taja ootab tööpakkumisi. Tel 5814 9928.
- Ostan leht– ja okaspuu met-sakinnistuid, ka raiutud. Hek-tari eest parim hind. Tel 5645 1607.

MÜÜA SEALIHA
(kohalik, Saaremaa siga)
Info tel. 454 9435

KUJUNDUSTEENUSED
e-mail: info@kujunda.me tel: 5554 4417

FIRMAKUULUTUSED

KINNISVARA

METSKOND OÜ. Ostame metsamaad ja kasvavat met-sa. Parim hind. Tel 509 0260, metskond@gmail.com

SAARTE
METSAMAJANDUSE OÜ

SAARTE METSAMAJANDUS pakub teile parimat hinda raiete ja metsakinnistute eest. Tel 5341 1444.

EESTI METSNIK
METSATÖÖD

EESTI METSNIK M E T S A T Ö Ö D. Ostame igasugust metsamaterjali, metsamaad ja kasvavat metsa. Küsi kind-lasti pakkumist! Tel 507 0045, info@eestimetsnik.ee

SAAREMETSAD. Ostame pa-rama hinnaga igasugust met-samaad, paberipuud ja palki. Aitame metsa üles töötada. Tel 5342 7212, 5333 2085, saa-remetsad@gmail.com

Reta Puit OÜ ostab met-sa-maad, kasvavat metsa, palki ja paberipuitu. Tel 503 9321, andres@retapuit.ee

MEITE SAAR OÜ. Ostame metsamaad ja kasvavat met-sa. Tel 505 8260, meitesaar@gmail.com

Ostame parima hinnaga kas-vavat metsa ja metsamaad. Tel 511 8888, rehemetsad@gmail.com

OÜ ETEST PR ostab met-sa- ja põllumaad. Tel 504 5215, 514 5215, info@estland.ee

Kastani Metsad OÜ. Ostame metsamaad, ka läbi raiutud ja hüpoteegiga. Tel 527 1309, meelisnau@hotmail.ee

OST

Sikassaare vanametalli kok-kuost ostab musta ja värvi-list vanametalli. Müü oma vana aku meile enne 31.mai-d ja osaled 60 eurose Olere-xi kinkekaardi loosimises. Avatud E–R 8–17, L 10–15. Suurematele kogustele telli VANARAUATAKSO. Transport tasuta. Raha kohe. Info tel 5566 9921 või www.vanametall.ee

Metalli vastuvõtuhinnad Ku-ressaares. Meie hinnad: raud 165 eurot/tonn; vask 3.55 eurot/kg; al valu 0.65 eurot/kg; pronks 2.35 eurot/kg; mes. radiaator 2.05 eurot/kg, el.mootorid 0.45 eurot/kg. Ole-me avatud E - R kl 9.30-17.30, L kl 10-16. Raha kohe! Saare-maa Vanametalli Kokkuost OÜ, tel: 5111758.

Vanametalli ost Orissaares tel: 53650816.www.vanaraud.eu

MÜÜK

Köögimööbel. Kaminahjud. Laos olevatele mudelitele hinnasoodustus 250 eurot. Tel 507 2953.

Müüa küttepuid 30 cm -50 cm, lehtpuu must lepp, saar. Transport Kuressaares tasu-ta! Tel 5650 3015.

Reoveemahutite, septikute müük ja paigaldus www.reo-vesi.ee Tel 5306 5322.

TEENUS

Süstime seinad soojaks hin-gava termovahuga. Omame pikaajalist kogemust hoone-te soojustamisel. Therm OÜ, kontakt: www.therm.ee, info@therm.ee, Tel 5660 6010.

-20% broneerides katuse-, fassaadi- või tänavakivipesu enne 30.04. Tel 5560 4804.

ÕHKSOOJUSPUMPADE MÜÜK, PAIGALDUS JA HOOL-DUS. MÄRTSIS SOODUSHIN-NAD! Tel 5694 3214.

RENT

Anda rendile juuksuri töö-koht. Info tel 5669 2090.

Seal, kus sulgub eluraamat, algab mälestuste aeg.

Südamlik kaastunne kõigile omastele kallil

FELIKS LÜLLI
kaotuse puhul.

Toivo perega ja Raivo

Lahkus meie kallis isa, vanaisa ja vanavanaisa

FELIKS LÜLL
7.05.1931 - 21.03.2014
Ärasaatmine kodust 26.03 kell 12.
Leinavad omaksed

Kallid Andres ja Airika lastega! Toetame teid teie leinas ema ja vanaema

LAIN KÄSPERI
kaotuse puhul.
Südamliku kaastundega Peedu ja Kristel lastega

Rendile anda laopinda Aia 72 estakaadiga laohoones (30-200 m²). Sobib hästi transpordi- või kaubandusfirmale vahelaoks või esinduseks, samuti väike-tootmiseks. Info tel 503 3931.

Südamlik kaastunne Marikale ja Gunnarile abikaasa ja isa

VELLO RAUNA
kaotuse puhul.
Lümanda segakoor ja segarühm Rummaja

Mälestame lapsepõlve naabripoissi

VELLO RAUNA
Avaldame südamlikku kaastunnet õdedele ja vendadele.

Silma pere

Aeg kaob, mälestus jääb...

Südamlik kaastunne Epp Leppikule perega armsa ema, ämma, vanaema ja vanavanaema

SENNY TEIVA
surma puhul.
Tiia, Anne, Margus peredega ja Eevi

Südamlik kaastunne Ando Oispuule kallil

VANAEMA
surma puhul.

Töökaaslased kulinaariast

Avaldame sügavat kaastunnet Ennole perega kallil ema, ämma, vanaema ja vanavanaema

MAIMU KOLTERI
kaotuse puhul.
Ella ja lapsed peredega

Avaldame siirast kaastunnet Leiile perega kallil õe

MAIMU KOLTERI
kaotuse puhul.
Ringe, Uustalu, Nurme, Kabelli, Kurissu, Teeäär, Pärna pered ning Liia ja Asta

Mälestame kallist õde

LEHTE TOOLI

Südamlik kaastunne lastele peredega.

Luule, Tiia ja Jüri peredega

Südamlik kaastunne Tarmole perega kallil ema, ämma, vanaema ja vanavanaema

LEHTE TOOLI
surma puhul.

Ahto ja Ivi peredega

Hinges on sõnatu valu, Südamis kaunid mälestused.

Südamlik kaastunne Saimale perega kallil

PAUL KAJU
kaotuse puhul.

Aino lastega

Mälestan kauaaegset head töökaaslast

PAUL KAJU
Avaldan kaastunnet omastele.

Ahti Viilup

Kallis Eveli perega! Südamlik kaastunne

SIRJE PÖLLU
surma puhul.

Sinu töökaaslased KG sööklask

Südamlik kaastunne Üllele ja Tarmole

LEHTE TOOLI
kaotuse puhul.

Pärsama segakoor

Ei päikene enam nii eredalt sära, sest emake kallis läks jäädavalt ära.

Südamlik kaastunne Tarmole perekonnaga kallil ema

LEHTE TOOLI
kaotuse puhul.

Aina ja Arvi

Südamlik kaastunne Üllele ja Tarmole perega

LEHTE TOOLI
kaotuse puhul.

Aina, Aili, Anne, Malle

Südamlik kaastunne perekond Toolile kallil ema, ämma, vanaema ja vanavanaema

LEHTE TOOLI
kaotuse puhul.

Perek Merisalu

Mälestame kallist õde

LEHTE TOOLI
Südamlik kaastunne lastele peredega.

Luule, Tiia ja Jüri peredega

LAUPÄEVAL, 22. märtsil on vähese ja vahelduva pilvisusega enamasti sajuta ilm. Puhub edelatuul 7-13, puhanguti 15 m/s, saartel ja rannikul 13-18, puhanguti 22 m/s, õhtul nõrgeneb. Õhutemperatuur on päeval +6...+10 °C ja öösel -5...+5 °C. Päike tõuseb Kuressaares 6.26 ja loojub 18.49.

PÜHAPÄEVAL, 23. märtsil ennelõunal on pilves ilm, sajab vihma. Pärastlõunal taevast selgineb ja saju võimalus väheneb. Puhub edela- ja läänetuul 4-10 m/s. Õhutemperatuur on päeval +4...+10 °C ja öösel -2...+3 °C. Päike tõuseb Kuressaares 6.23 ja loojub 18.51.

EESTI METSANDUSETTEVÕTE AASTAST 2001
EESTI METSNIK
Metsameister üle Eesti

METSAMAA OST
METSAMATERJALI OST
RAIETÖÖD JA TRANSPORT

info@eestimetsnik.ee tel 50 700 45

Tellimuste täitmise tähtajad lühikesed!

Komandandi 1, Kuressaare
Tellimuste vastuvõtt
tel 45 55 783,
trykikoda@meiemaa.ee
E-R 9-17, lõuna 12-14

Tartumets

Ostab
metsakinnistuid
ja põllumaid
Saaremaal
ja Hiiumaal

Tel 5557 7007
janno@tartumets.ee
www.tartumets.ee

MTÜ Elu Jaoks avab taas ABITOA

25. ja 26. märtsil Kaarma kirikla õuel asuvas saunamajas kl 13.-18.
Suur valik kasutatud asju (riided, jalatsid, nõud, kotid jms) saadaval annetuse eest.
Tulu läheb puuetega laste ja nende vanemate ürituste korraldamiseks.
Hetkel soovime toetada lastevanemate muusikaterapiat.

RETA PUIT

OSTAB

- METSAMAAD JA KASVAVAT METSA
- PABERIPUITU okaspuu, kask, haab
- MÄNNI- JA KUUSEPALKI

TEOSTAB

- RAIETÖID JA PUIDUVEDU

Küttepuidu müük

Asume Kuressaares Ringtee 12

45 38 495, 503 9321
WWW.RETAPUIT.EE

Saare Ehituspuut

Lugupeetud ehitaja!
Saare Ehituspuut müüb:

- Sise- ja välisvoodrilaudu
- Pörandalaudu
- Vineere ja puitlaastplaate
- Liimpuitkilpe
- Ehituslikku saematerjali

Asume aadressil:
Ringtee 12, Kuressaare
(Reta Puit OÜ territooriumil)

Avatud:
E-R 8.30-17.30; L 10-14
Tel 453 8709, Mob 5340 0245
www.ehituspuut.ee

KURESSAARE LINNAVALITSUS

DETAILPLANEERINGU ALGATAMINE

Kuressaare Linnavalitsus algatas 18.04.2014 korraldusega nr 173 Vete Maja OÜ taotluse alusel Pikk tn 26 detailplaneeringu.
Planeeringu eesmärk on Pikk tn 26 kinnistu ehitusvõimaluste väljaselgitamine. Koostada muinsuskaitse eritingimused, määrata ehitusõigus, tehnovõrgud, heakord, haljastus ja parkimislahendus. Määrata servituutide vajadus.
Planeeringuala suurusega ca 0,8 ha asub Kuressaare linna muinsuskaitsealal reg nr 27011.

Info linnavalitsuse planeerimisosakonnast
tel 455 0515, 455 0505; www.kuressaare.ee

LOE JA KOMMENTEERI
WWW.MEIEMAA.EE

RMK ANNAB RENDILE

RMK Saaremaa metskond annab valikpakkumise korras tasu eest rendile

Saaremaal RMK valduses olevaid maaüksusi poollooduslike koosluste taastamiseks ja hooldamiseks.

Kasutaja kohustuslikuks tegevuseks renditava vara suhtes on bioloogilise mitmekesisuse säilitamine, arvestades Keskkonnaameti poolt konkreetse maatüki osas kehtestatud eritingimusi.

Valikpakkumisel osalejale tuleb esitada RMK Saaremaa metskonda kirjalik pakkumine suletud ümbrikus, mis on tähistatud märgiga „Maade kasutusse andmine. Maatüki nimetus. Mitte avada enne 3.04.2014 kell 11”
RMK Saaremaa metskonna aadressil Kuuse küla Kärla vald 93551 Saare maakond hiljemalt 3. aprill 2014 kell 10.
Pakkumine peab sisaldama pakkuja nime ja elu-või asukohta, kasutusse soovitava maatüki andmed (katastritunnus, lähiaadress), pakutavat rendi suurust numbrite ja sõnadega hektari kohta aastas täisarvuna (ilma eurosentideta), pakkumise esitamise kuupäev, pakkumise esitaja allkiri, esinduse korral esindusõigust tõendav dokument.

Informatsiooni valikpakkumisele minevate maaüksuste asukoha, suuruse ja muude kasutusse andmise tingimuste kohta on võimalik saada RMK Saaremaa metskonnast e-posti aadressil: saaremaa@rmk.ee. Teade valikpakkumise tingimuste kohta avaldatakse Ametlikes Teadaannetes ja RMK kodulehel.

Toompuiestee 24, 10149 Tallinn
tel 676 7500, faks 676 7510
rmk@rmk.ee • www.rmk.ee

AS KURESSAARE VEEVÄRK

TEADE

AS Kuressaare veevärk annab teada, et ajavahemikul 23-28 märts 2014.a. toimub Kuressaare linnas veetorustike osaline läbipesu.

Profülaktikat teostatakse 3 kilomeetri pikkusel lõigul, mis hõlmab Pikka tänavat ja tema lähipiirkondi alates Ringteest kuni Lastaia tn. ristmikuni. Protsessiga kaasnevad nimetatud töötsoonis lühiajalised veekatkestused ja veerõhu kõikumised, paratamatu on ka lokaalne roostelend.

Vabandame kõikide tarbijate ees tekkivate lühiajaliste ebamugavuste pärast ning palume omaltpoolt mõistvat suhtumist, kuna ilma torustike regulaarse läbipesuta ei ole võimalik tagada püsivat ja head tarbevee kvaliteeti.

VÄRVILISED VISIITKAARDID MEILT!

- kohapeal kujundamise võimalus
- värvitrukkis taustapildid, logod
- kiletamise võimalus

Enda kujundatud visiitkaart saata
marek@meiemaa.ee

Kuressaare, Komandandi 1
tel/faks 455 5783, 455 3133
trykikoda@meiemaa.ee

VIKERRADIO 22. – 24. märts

Laupäev

05.30 Vikerrahvaskorraldus Andres Ammas 10.10 Perepilt Tiina Vilu 11.05 Rahva teenrid Lauri Hussar 12.05 Ahjuaalune Urmas Vadi 13.05 Eesti lugu Piret

Kriivan 14.05 KÖP-i valikkava Riigita rahvas. Andrus Mölder, Marje Lenk 15.05 Soovide aeg 16.05 Päevatee Ülle Karu 17.05 Veel üks maailm Pühad mäed. Marju Kõivupuu, Haldi

Normet-Saarna 18.00 Päevakaja 19.05 Kuuldemäng Boriss Sandratski - Örnus 20.15 Sport 20.45 Õhtujutt lastele 21.05 Rahva teenrid* 22.05 Sport 22.10 Ööülikool 23.03 Aja jälg kivis* 00.05 Ahjuaalune* 01.00 Rahva teenrid* 02.00 Öömuusika

Pühapäev

09.05 Aiatark Kaja Käner 10.10 Jutusaade 11.05 Mnemoturniir 11.20 Müstiline Venemaa 12.05 Nostalgia 13.05 Loos on asju 14.05 Kuula rändajat Hendrik Relve 15.05 Keelesaad Piret Kriivan 16.05 Aja jälg kivis San Clemente Palee Veneetsias.

Helgi Erilaid 17.05 Labor Priit Ennet 18.00 Päevakaja 18.15 Spordipühapäev 19.05 Kirikuelu Meelis Süld 20.15 Sport 20.45 Õhtujutt lastele 21.05 Mnemoturniir* 21.20 Müstiline Venemaa* 22.05 Sport 23.03 Kuula rändajat* 23.50 Kihnukeelsed uudised* 00.05 Päevatee* 01.00 Labor* 01.30 Öömuusika

uudised 18.00 Päevakaja 18.30 Sade* 19.05 Reporteritund* 20.15 Sport 20.45 Õhtujutt lastele 21.05 Õhtujazz Anne Erm 22.05 Sport 22.30 Truudusetu kuninganna* 23.03 Eesti lugu* 00.05 Loomaia lood* 01.00 Ökoskoop* 02.30 Kauamängiv* 03.15 Öömuusika

Esmaspäev

09.45 Sade 10.05 Ökoskoop Krista Taim 11.30 Carolly Erickson - Truudusetu kuninganna, I Katkendeid romaanist loeb Külli Reinumägi 12.00 Keskpäevased uudised 12.15 Uudis+ Margitta Otsmaa, Lauri Hussar 14.05 Reporteritund Jüri Nikolajev 15.00 Pärastlõunased uudised 15.15 Kauamängiv 16.05 Kultuuriuudised 16.15 Stuudios on Sten Teppan 17.05 Setukeelsed

Meie Maa esmaspäeval:

- Ajaloohuvi Kalle Kesküla kirjutab haaravalt 189 miljoni rubla tehingust
- Kellega mängib Saaremaa korvpallimeistrivõistluste finaalis Orissaare Rock?

TIGER

